

ALGORITM LITERAR

REDACȚIA:

Director: IOAN BARB

Senior editor: SILVIU GUGA

Secretar: SOFIA BARB

Departament traduceri, responsabil blog:
DANIEL LĂCĂTUȘ

Adresa: Călan, str. Streisangiorgiu nr. 214A, jud.
Hunedoara

Contact: tel. 0763698229

e-mail: algoritmliterar@yahoo.com

ioan.barb@yahoo.com

Materialele trimise vor fi publicate în funcție de
necesitățile editoriale.

Au colaborat la acest număr:

Silviu Guga,

Liviu Stoiciu

Paul Viniciu

Radu Ciobanu

George Precup

Geo Galetaru

Nicolae Cornescian

Dumitru Hurubă

Teodor Dume

Constantin Stancu

Daniel Lăcătuș,

Ladislau Daradici

Ioan Evu

Ioan Vasiu

Costel Stancu

Miron Tic

Adriana Maria Nita

Nuta Craciun

Mihaela Aionesei

Ioan Barb

Lelu Nicolae Valareanu,

Violeta Deminescu,

Simion Cozmescu,

ISSN2068-0392

Silviu GUGA

**MALADIE NEVINDECABILĂ SAU
LACRIMĂ DE ÎNTUNERIC, POEZIA**

Născut în același an cu Nichita Stănescu, cu care a fost prieten apropiat, Anghel Dumbrăveanu ar fi împlinit, dacă nu părăsea această lume cu câteva luni mai înainte, la 21 noiembrie, 80 de ani. Doamna Alina Dumbrăveanu, distinsa soție a poetului și fiica Violeta, poetă și ea, au ținut să aniverseze această dată, dar și să comemoreze o jumătate de an de la plecarea spre veșnicie a poetului. La acest eveniment, moderat de criticul literar Cornel Ungureanu, în sala de cenaclu al revistei „Orizont” din Timișoara, printre participanți m-am numărat și eu. Fiind invitat să iau cuvântul alături de prieteni deosebiți ai poetului și critici care i-au comentat cu aptitudine opera, am realizat că Anghel Dumbrăveanu și post-mortem mă scoate în evidență ca și cum aș fi un scriitor ce depășește aria superficialității literare. Înaintea mea a vorbit prietenul său de-o viață, Mircea Tomuş, care a înfățișat vocația de prieten a poetului și a rememorat câteva întâmplări spre exemplificare. Această vocație a prieteniei l-a făcut pe Anghel Dumbrăveanu să mă ia în seamă și în cuvântul meu am vrut să-l „completez” pe Mircea Tomuş cu alte „exemple”. Din cauza emoției ce mă stăpânea n-am amintit decât momentele „de vârf” în care poetul m-a „evidențiat”. Mai întâi faptul că i-a spus lui Nichita Stănescu că e prieten cu mine și Nichita a declarat că atunci sunt și prietenul lui și mă prezenta ca „prietenul lui Anghel și al meu”, invidiindu-mă mulți pentru asta. Apoi m-a ajutat efectiv la a da prestigiu cenaclului pe care-l coordonam la Călan. Datorită relațiilor amicale din perioada studenției, Anghel Dumbrăveanu a acceptat să vină la Călan de câteva ori și a fost primul membru de onoare al cenaclului „Radu Stanca”. Exemplul lui a fost urmat apoi de alți scriitori.

Ceea ce n-am mai apucat să spun, la festinul din sala revistei „Orizont”, e faptul că despre o întâlnire a sa cu iubitorii de poezie din Călan s-a scris în „România literară”; a fost poate cea mai prestigioasă consemnare despre viața literară din acest oraș.

Anghel Dumbrăveanu s-a simțit foarte bine la Călan și îmi amintesc cu câtă plăcere își recita poeziile și purta dialog cu participanții. Mi-am răsfoit paginile mele de jurnal și am descoperit câteva însemnări care-mi reîmprospătează memoria. Aveam impresia că cenacliștii mei îi pun întrebări puerile. „Mihaela I. (probabil Mihaela Ispas) : – Ce este poezia?” Poetul ia în serios întrebarea și mărturisește că nu știe să dea o definiție poeziei și crede că nimeni nu poate defini cu exactitate poezia. „Eu unul nu pot...și vreau să-l parafrazez pe Nichita, așadar spun **maladie nevindecabilă**,

poezia. Acum așa spun...poate mai târziu...dacă mă **vindec**, voi spune altceva”.

Îmi amintesc surâsul stăpânit, aproape trist - dacă se poate spune așa - al poetului și-mi mai amintesc că am intervenit spunând că nu știu ce expresie sau sintagmă poetică a lui Nichita Stănescu a parafrazat. Surzând mai vesel ne-a explicat că n-a parafrazat **formula**, ci **metoda**. Nichita Stănescu a definit iubirea cu metafora **leoaică tânără**, iubirea e ca o leoaică tânără și el a vrut să spună că poezia e ca o **maladie nevindecabilă**. Ionel Amărieștii a exclamat: „O definiție formidabilă, formidabilă!” și Anghel Dumbrăveanu a vrut să afle părerea celor de față și mulți păreau contaminați de această „maladie” și au vrut să o etaleze scoțând pe rând caiete sau foi pe care aveau poeziile lor ca să le citească. Vizita lui Anghel Dumbrăveanu a fost ca un catalizator pentru activitatea poetică a orașului siderurgic de atunci.

După mai mulți ani, într-un anturaj care se bucura de licoarea unui vin căruia Anghel Dumbrăveanu i-a găsit epitetul „dumnezeiesc”, am povestit întâmplarea de la Călan cu „definiția poeziei” și-a reamintit-o cu bucurie mărturisind că poezia rămâne tot „o maladie nevindecabilă” dar, e, în clipa aceea, și „vița de vie din care s-a făcut vinul pe care îl beam”. Discuțiile s-au prelungit pe diverse subiecte mai mult sau mai puțin literare, dar la plecare, poetul mi se adresează grav ca și cum mi-ar fi mărturisit un secret: „Să spui prietenilor tăi că nici acum nu știu ce e poezia. Am să-ți spun când o s-o pot defini.”

Ne-am mai întâlnit de câteva ori, dar n-am mai discutat despre încercarea de a defini poezia; îmi trimitea cărțile lui, mă îndemna să scriu și mă publica, mă lauda la toată lumea și nu-i puneam sinceritatea la îndoială, dar aveam sentimentul că greșește, că nu merit aprecierile lui.

Aveam posibilitatea să-i aduc omagiul meu în public și eu, mai mult într-o bâlbâială, am spus lucruri comune despre el. Nici despre cum încerca el să definească poezia n-am spus. Am primit o carte cu poeme olografe, o antologie îngrijită de Violeta Dumbrăveanu, fiica poetului. „Lacrima de întuneric” e titlul acestei cărți rarissime. Mi-am dat seama că poetul a definit pentru ultima dată poezia, a numit-o **lacrima de întuneric**.

Cu emoția acelor momente am deschis cartea și am descoperit că în prefața ei, un alt prieten al poetului, Radu Ciobanu, scriitor apropiat inimii mele, l-a numit „călător fără popas pe un lung drum al căutării”. Câtă dreptate are!

O „maladie nevindecabilă” poate deveni „lacrimă de întuneric” și te face să cauți mereu „cuvintele magice” și „ipostazele frumuseții”.

Din volumul "Lacrima de întuneric" Poeme olografe de Anghel Dumbrăveanu Ediție îngrijită de Violeta Dumbrăveanu, Editura Eubeea, Timișoara, 2013, volum lansat la sediul U.S.R. Timis.

Nu lui NICHITA STĂNESCU !

E nefiresc de târziu în mine și-n lucruri
 Și pe drumuri vin ninsori de uitare...
 Cine va trece acum canalul
 Să-mi bată la poartă?
 Nichita Stănescu
 Doarme-ntr-o barcă de seară, sub fereastră,
 Și îngerul vâslește mereu, vâslește mereu.
 E nefiresc de târziu. S-aud caii pe câmp
 Alergând
 Cu șeile goale.
 Ceasuri cu limbi de cenușă
 Atârnă prin arbori. Aș vrea să închin
 Această tăcere femeii ce vine
 Pe urmele mele,
 Să mă-nchin sărutului ei friguros
 Pe care încă-l amână.
 E nefiresc de târziu
 Și prin clipa mea de-ntuneric trece o barcă.
 În care poetul bea singur uitarea,
 Râzând nepământesc de curat
 Cu fruntea pe timp.

A. Dumbrăveanu

Nu lui NICHITA STĂNESCU !

E nefiresc de târziu în mine și-n lucruri
 Și pe drumuri vin ninsori de uitare...
 Cine va trece acum canalul
 Să-mi bată la poartă?
 Nichita Stănescu
 Doarme-ntr-o barcă de seară, sub fereastră,
 Și îngerul vâslește mereu, vâslește mereu.
 E nefiresc de târziu. S-aud caii pe câmp
 Alergând
 Cu șeile goale.
 Ceasuri cu limbi de cenușă
 Atârnă prin arbori. Aș vrea să închin
 Această tăcere femeii ce vine
 Pe urmele mele,
 Să mă-nchin sărutului ei friguros
 Pe care încă-l amână.
 E nefiresc de târziu
 Și prin clipa mea de-ntuneric trece o barcă.
 În care poetul bea singur uitarea,
 Râzând nepământesc de curat
 Cu fruntea pe timp.

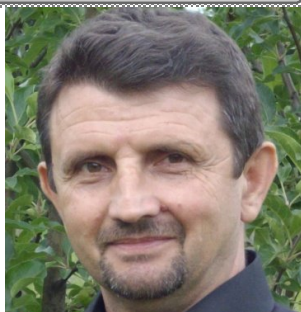

Poetenului
 Anina Guga -
 cu dinți veche
 și nouă a lui

A. Dumbrăveanu

6.11.1977

Ioan BARB

NOPTEA ÎN CARE M-AM NĂSCUT DIN NOU

Mă gândeam la viața văzută printr-un ciob de sticlă. Îmi aminteam scene dintr-un film celebru, în care o lume dezumanizată era ținută captivă sub un clopot de sticlă. Contemplam fascinat iarna care își desfășura, deja, primul act din ritualul ninsorii, dincolo de geamurile localului amplasat în piața agroalimentară din centrul orașului Deva, în care intrasem să servesc ceva la botul calului. Mititeii sfârâiau, aliniați pe grătar ca o armată de centurioni romani pe câmpul de luptă. Era pe la amiază. Localul, sordid de altfel, părea să fie un fel de cantină. Îmi plăcea să mă opresc des în acest loc. Mă simțeam bine printre oamenii obișnuți, veniți de prin cartierele marginase ale orașului sau de prin satele învecinate. Aici puteai să mănânci ieftin și să nu aștepți aproape deloc. Îmi plăcea un anumit fel de mititei, de la Bulbucan, un măcelar apreciat în zonă.

Mi-a atras atenția o arătare ciudată care băntuia printre mese. Când s-a apropiat am văzut că era o bătrânică scundă și slabă îmbrăcată într-un palton care aducea cu un halat de spital uzat, iar în picioare, peste ghetele stâlcite își legase pungi de plastic, pentru a se proteja de umezeala din stradă. Între degetele pământii ale mâinii strângea o bancnotă de un leu. A încercat, pe rând, să cumpere o cană de ceai de la câteva tarabe, dar a fost refuzată și chiar repezită de vânzătoarele care nu erau obișnuite să își piardă vremea. „Uite, mamă, mori de foame cu banii în mână”, repeta, aproape șoptit. Mi se părea ciudat că avea vocea unui copil. Aluneca printre mese și cerceta, pe rând, cămile și paharele goale, le mirosea și le așeza la locul lor. La un moment dat a găsit o sticlă abandonată pe masă și în care mai erau câteva degete de bere. Am concluzionat că era o bețivă care caută pe mese resturi de băutură. Dar bătrâna a mirosit sticla și a reasezat-o pe masă. „Un ceai cald, mamă. Să mă încălzesc.” Vorbea singură în timp ce se îndrepta spre cea mai îndepărtată tarabă, unde se vindeau „vișlii de Sălaș”, un sortiment de cârnăciori din carne de oaie foarte populari. Se pare că femeii de la tejghea i s-a făcut milă, deoarece i-a turnat un pahar de unică folosință cu ceai cald.

Bătrâna a mulțumit și s-a retras într-un ungher de la intrare, fericită că primise acel dar aproape ceresc.

M-a străfulgerat un gând dumnezeiesc și m-am gândit că ne aflăm în preajma sărbătorii nașterii Mântuitorului Isus Hristos, care s-a întrupat și a venit în lumea noastră într-o iesle umilă din Betleem, tocmai pentru a putea face posibilă lucrarea mântuitoare pentru toți oamenii, mari și mici, bogați și săraci. Mi-a venit în minte un citat biblic din „Epistola către evrei”, în care Dumnezeu accentuează faptul că primirea de oaspeți este una dintre virtuțile creștine, alături de milostenie și de celelalte virtuți: „Staruiti în dragostea frateasca. Sa nu dati uitarii primirea de oaspeti, caci unii, prin ea au gazduit, fara sa stie, pe ingeri”. Exista, în acest text, o trimitere directă la părintele credincioșilor, adică la Avraam, care a primit sub acoperișul său îngeri, având înfățișarea unor călători care au cerut găzduire pentru o noapte. În acea zi reflectasem la adevărul biblic cu privire la faptul că viața noastră terestră este o călătorie care se sfârșește la data morții, iar noi suntem chemați de Creator să ne purtăm în timpul vieții ca și cum am fi străini și călători pe drumul vieții noastre. Deoarece casa adevărată nu poate să fie decât sus, în Împărăția lui Dumnezeu. M-am gândit că Dumnezeu poate să trimită îngeri mesageri care să interacționeze într-un moment al vieții cu noi, tocmai pentru a ne încerca credința și a vedea dacă trecem testul omeniei. M-am cutremurat la acest gând și înainte de a pleca m-am oprit în fața bătrânei și am vrut să-l pun în buzunarul hainei ponosite o bancnotă. „Spune-mi de cât este”, m-a apostrofat cu glas blajin ca de copil. Nu prea văd”, a adăugat tristă. „În numele Domnului Isus Hristos”, i-am șoptit. „Domnul să te binecuvânteze!” a murmurat și vocea ei caldă mi-a învelit inima ca un cuib. Mi s-a părut că pentru o clipă, dintre zidurile afumate dispăruseră clienții grăbiți, fumul, mititeii și că nu mai eram decât noi doi. I-am răspuns printr-un zâmbet și chiar dacă nu mă vedea, știam că în acele momente amprenta trupului meu avea o nuanță umană. Leșind din local am simțit povara prejudecății din clipa în care gândisem rău despre această ființă aproape oarbă.

M-am pierdut repede printre călătorii grăbiți de pe străzile orașului. Dar expresia chipului ei mulțumit și simplitatea cu care îmi mărturisise că este aproape oarbă îmi reveneau în minte. Și pe măsură ce pașii mă duceau fără țință, din fața mea au dispărut pe rând blocurile vechi, străzile, copacii și chiar Cetatea din creștetul dealului orașului. Mi-a reinviat în minte ziua în care fratele Beni istorisise acea întâmplare neobișnuită care avea să-i schimbe viața. Vocea lui melodioasă îmi răsuna în urechi:

“ Îmi aduc aminte de o întâmplare din viața mea, un moment în care mă aflam la o răscruce și trebuia să iau o

hotărâre. Eram ofițer în Hunedoara, la o unitate de artilerie antiaeriană. Mă simțeam tânăr și liber dar și aproape fericit. Spun aproape fericit, deoarece, deși nu-mi lipsea nimic, mă confruntam cu o mare problemă spirituală. Ne aflam în plină dictatură și cu toate acestea calitatea de ofițer îmi conferea multe avantaje. Aveam unde locui, o soldă bunicică, o poziție socială respectabilă. Cu toate că trăiam sub ordin îmi puteam permite multe lucruri, în comparație cu ceilalți oameni. Pentru că părinții mei erau oameni credincioși și fusesem educat în spiritul credinței creștine am constatat în scurt timp că disciplina cazonă avea și un efect benefic asupra mea și mă ajutase să mă autodisciplinez spiritual și din această cauză aveam foarte multe necunoscute în ceea ce privește relația personală cu Dumnezeu. Deși citeam Biblia pe ascuns, cei mai mulți ofițeri cunoșteau această pasiune a mea. În ultimii ani premergători Revoluției din 1989 mi se păruse că puterea comunistă pierduse din intensitate și că se dezgheșeră până și mințile apatice ale militarilor. În aceste condiții începusem să-mi dau seama că viața mea de credință este doar o atitudine mentală și plină de formalism și că, de fapt, nu-l cunoșteam de loc pe Dumnezeu, ca pe un Domn și Mântuitor personal. Mă cercetau tot felul de întrebări la care nu aflasem încă răspuns. Într-o seară am căzut în genunchi și i-am cerut Lui să-mi arate calea, să-mi dea un semn. Mi-am amintit de semnul cu lâna, dat lui Gedeon în vechime. I-am cerut, însă, imediat iertare, pentru că, mă gândeam, cine eram eu, încât îndrăzneam să cer un semn Marelui Stăpân? În noaptea aceea am adormit târziu. Mă fascina și totodată mă cutremura gândul că El spunea că răspunsul la rugăciunile făcute dintr-o inimă curată și cu credință nu întârzie.

Până dimineața am și uitat aceste gânduri care mă urmăriseră în întuneric. La lumina zilei nu mi se mai părea atât de goală viața departe de Dumnezeu. Înțelegeam că, de fapt, nu ne ascundeam de fața Lui ci, pur și simplu, lumina ne făcea să fim suficienți felului nostru egoist și meschin de viețuire. Dacă întunericul aducea în gândurile oamenilor o notă de magie divină, o dorință de a fi supuși unei entități care se află dincolo de spațiu și de timp, la lumina zilei această năzuință tainică se dilua. Înțelegeam că dacă întunericul ne individualiza în raport cu divinitatea, în schimb, lumina zilei ne uniformiza viața, ne făcea să dorim să semănăm mai mult cu oamenii decât cu modelul divin descoperit în persoana lui Isus Hristos, și, această dorință firească era pe cale să ne facă să ne pierdem identitatea, fără să realizăm că suntem ridicoli și comuni.

Am sosit la cazarmă pe la amiază. La popota ofițerilor a fost la fel ca în oricare zi de peste an: mâncare relativ bună, dar ceva mai multă băutură, însă din resursele proprii și

care a adus voie bună. Schimbam garda la subunitatea noastră de rachete de la Valea Lupului, o zonă montană marcată la comandament cu un mic steguleț înfipt pe harta operativă - un punct aproape anonim din creierul munților. Din oraș și până în valea acesta aveam de mers pe vreme de iarnă vreo patru ore și urma să efectuăm zece zile de gardă. Ofițeri, subofițeri, maiștri militari și soldați aveam să petrecem în posturi sărbătorile de iarnă. Când ne-am urcat în autobuzul militar ne-am bucurat de vremea frumoasă, cu soare și chiar am constatat că era destul de cald pentru luna decembrie. Ne aflam în ajunul Crăciunului și pe fața fiecărui militar se citea regretul că pleacă de acasă. Dar nici unul din noi nu avusesem de ales.

Pe șoseaua uscată, autobuzul aluneca precum o părere de-a lungul lacului de acumulare, cu apele întunecate și stranii de la Cinciș, avântându-se cu putere înainte, spre Lunca Cernii. În curând am depășit ultimele case din Hășdău și am intrat în pădurea de fag. Unora dintre tovarășii mei le urcase alcoolul la cap și ațipiseră. Alții însă priveau visători dincolo de geamuri. Doar comandantul gărzii, căpitanul Parapet se uita cu ochi mâniași prin parbrizul autobuzului, aproape cocoțat pe scaunul din partea dreaptă a șoferului, din cauza staturii sale firave. Se vedea de la o poștă că era pilit bine, după ce se cinstise, încă de la venirea la unitate, cu vechii camarazi și când bea, căpitanul era întotdeauna pus pe harță și mânios pe toți cei cu un grad inferior lui. De aceea toți militarii îl evitau sau tăceau în fața sa, încercând să-i intre în voie. În zona aceea de munte autobuzul civil nu circula decât o dată la două zile și puținii localnici de prin cătunele răzlețite pe sub culmi plecau de acasă numai dacă era neapărată nevoie din pricina greutateii drumului și a lupilor care bântuiau în haite. În mod cert aceștia din urmă găsiseră de-a lungul veacurilor un bun adăpost în aceste pustietăți încât chiar zona în care se afla unitatea militară fusese numită Valea Lupului. Localnicii din satele din jur circulau adeseori, pe vreme de iarnă, cu autobuzul nostru. Întotdeauna erau culeși cu generozitate de autobuzul militar de pe drumul pustiu. Acești pădureni erau din an în an tot mai puțini încât aproape toți ne erau cunoscuți deoarece călătoriseră cel puțin o dată cu mașina militară. La capătul unui pod care trecea peste Cerna am zărit, cu toate că începuse să se întunece, silueta cenușie a unei femei. Șoferul a oprit și a deschis ușa din față. Când a urcat am zărit răsărind, de sub șalul de vechi, fața pământie a unei bătrâne. „Mulțumesc, mamă că ați oprit. Iacă vă rog să mă luați până la Luncă. Moșul e bolnav...” , a îngăimat ea, dar nu a apucat să-și termine fraza deoarece vocea sa a fost acoperită de tunetele și fulgerele căpitanului Parapet. „Cine ți-a ordonat, mă, să oprești?” s-a răstit el la șofer. „Asta e călcare de consemn, mă. Auzi? Cum îți permiți, mă?”

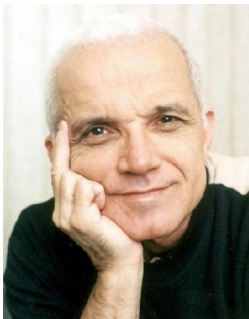
Șoferul a încremenit și noi toți am încremenit. „Mătușă, ăsta-i mijloc de transport militar, nu autobuz civil”, a apostrofat-o cu vocea aspră căpitanul. „Dă-te jos. Acu să te dai jos!” Toți tăceau. Prin ușa deschisă a mașinii răsufla unui vânt înghețat. Plutonierul adjutant Moldovan, care stătea pe scaunul din spatele șoferului și care era cel mai în vârstă dintre noi s-a ridicat indignat în picioare. „Tovarășe căpitan. Nu o lăsați așa în frig, în vremea asta căinoasă. O să o sfâșie fiarele pe drum.” Căpitanul l-a săgetat cu privirea de sub cascheta care-i alunecase prea mult pe spate: „Tovarășe plutonier adjutant. Îți ordon să stai jos! Nu ne jucăm cu armata. Pornește motorul! Nu este treaba noastră viața civilă!” M-am ridicat în picioare să protestez. Dar căpitanul coborâse și o ajuta pe bătrână să coboare. Am văzut pentru o clipă doar ochii ei triști oprindu-se pe epoleții mei, remarcând parcă, în lumina palidă din interiorul mașinii, strălucirea steluțelor de locotenent major, de care, de obicei eram foarte mândru, dar de care pentru prima dată în cariera mea militară îmi era rușine. „Bine mamă. Cobor. Mi-o purta Domnul de grijă. Fiți binecuvântați!”, a mai spus și ușa s-a închis în urma ei. Fața pământie a adjutantului s-a posomorât și mai mult. Căpitanul Parapet ne-a privit triumfător și ordonând plecarea s-a făcut covrig în scaunul său. Cei mai mulți militari dormeau. Când mașina a pornit m-am ridicat și am alergat spre banca din spate. Cu toate că afară se îngâna ziua cu noaptea, n-am văzut nici urmă de bătrână la capătul podului: doar pădurea neagră și neclintită de o parte și de alta a drumului. Duceam cu mine, însă, o profundă amărăciune.

M-am întors la locul meu. Așezat confortabil în scaun, în întuneric, am început să mă întreb dacă nu am visat. Auzeam sforăituri. La lumina farurilor l-am zărit pe căpitanul Parapet. Se făcuse și mai mic așa cum dormea cuibărit în scaunul său, cu mâna dreaptă protejindu-și parcă cascheta prea neîncăpătoare să acopere haosul din capul său. Prin parbrizul mașinii se vedea uneori zăpada viscolită. Îmi spuneam că este ajunul Crăciunului și feciorii din satul meu au pornit deja colinda. Încercam să-mi amintesc o colindă despre nașterea pruncului Isus în ieslea din Betleem. Dar nu reușeam. L-am mai auzit doar pe șofer spunând că zăpada se depune pe drum. Și am adormit. Mi s-a părut că fagii bătrâni, înșirați de o parte și de alta a drumului au adormit și ei și cineva mă împingea de la spate și mă forța să pătrund în întuneric. Mi se părea că era căpitanul Parapet care mă împungea cu automatul AKAEM, din dotare, în coaste și-mi șoptea „la ordin soldat... la ordin soldat...” Mi se făcuse frică, îmi spuneam că era multă vreme de când eram ofițer al Armatei Române și încercam să-mi amintesc care este numele adevărat al căpitanului Parapet, dar nu reușeam. Toată lumea îl știa după această poreclă care, mă gândeam

că i se și potrivea. Simțeam doar răceala fierului în șira spinării și auzeam glasul, din ce în ce mai poruncitor, al ofițerului: „în genunchi soldat... în genunchi soldat...” Am simțit că merg cu spatele, și că mă clatin și că sunt pe cale să mă afund în pădurea adormită. Cred că am început să strig, dar în gând, deoarece simțeam fierul armei rusești în șira spinării când, deodată, un bărbat a ieșit din mijlocul unui foc, m-a prins cu brațele puternice și am simțit că mă opresc din cădere. A dispărut și Parapet din spatele meu, cu arma lui cu tot. Brusc, autobuzul s-a clătinat și a stat pe loc și din smucitură mi-am venit în fire. Era întuneric. Am simțit cum motorul s-a înecat brusc și a murit iar colosul de fier a început să alunece înapoi, pe pana abruptă, ca o sanie. „Murim!” a strigat șoferul. A urmat un vacarm. Alunecam. Cu toate că era întuneric am avut revelația că ne aflăm în marginea prăpastiei. La un moment dat alunecarea încetinise, ca și când cineva susținea partea inferioară a mașinii cu spatele său. Când mașina s-a clătinat din nou mi-am dat seama că ne vom rostogoli. „Doamne, știu că mă vei păzi!” mi-am spus în gând și o pace din altă dimensiune mi-a cuprins sufletul. Știam că nu voi pieri în locul acesta și că nici un fir de păr nu mi se va clinti, și că trăiam răspunsul Lui la incertitudinile mele. Autobuzul a căzut pe o parte, oprindu-se într-o rădăcină smulsă de vânt la marginea drumului. Dincolo putea fi neantul. Am simțit că trupurile și bagajele camarazilor de pe rândul opus de scaune s-au prăvălit deasupra mea. O clipă m-am temut că geamul de care mi se lipise forțat obrazul stâng se va sparge și îmi va tăia gâtul. Dar sticla a rezistat și am știut că nu voi muri. Deodată, ca printr-o minune, farurile autobuzului răsturnat pe o parte s-au aprins, luminând până departe, pe coama muntelui. În lumina slabă ne-am dezmeticit și ne-am ridicat cu greu unii de peste alții. „Raportez. Nu e nimeni rănit, tovarășe căpitan!” s-a auzit glasul stins al adjutantului Moldovan. Până când s-au ridicat toți cei deasupra mea, am așteptat cuminte cu toate că stăteam într-o poziție dureroasă, să-mi vină rândul și să mă strecor afară. Când, în sfârșit, reușisem să ies afară am zărit lumina bizară a farurilor autobuzului prăbușit luminând cerul în locul în care în acea noapte o oaste cerească se pregătea să amintească lumii că în Betleem s-a născut un Mântuitor”.

Liviu Ioan STOICIU

Mă întrerupe poetul Nicolae Sava

privindu-ți neamul, descumpănit. N-ai motiv
 să te îngropi în tine însuși, bate
 vântul: e miros de uitare... Trage aer în piept: ce
 e? S-a vărsat sticluța cu mir în
 sertarul cu manuscrise, nu-ți fă iluzii. Ce mi-ar fi plăcut
 să miros eu așa – n-ai direcție? Îți
 apeși o nară, acum știu care e direcția. Mă iubești?

Am atâta sânge să-ți dăruiesc: taie
 și aici. Vena mare? Hai, ia lama asta nouă, curaj... Voi fi ca
 o floare, încet-încet mă voi veșteji –
 floare bună să fie pusă la presat, mai apoi, într-o carte,
 carte venită din depărtare. De unde
 atâta disperare? Că: tot necunoscută ai rămas, dar nu
 ca o floare, ci dimpotrivă.

Dimpotrivă (mă întrerupe poetul Nicolae Sava, intrat
 în cabană, nu departe de Mănăstirea
 Neamț), ce scrii tu acolo? Dimpotrivă. Hai, taie.
 Am atâta sânge...

Nimic nu merită

se întorc în teacă nervii războinici, ar da înapoi și
 firisoarele de păr dacă ar putea.
 E adevărat, nimic nu merită, te bați cu tine
 însuși și mereu observi că nu câștigi tu, de fapt, ce rost
 are să te omori atât cu firea?
 Gloria o găsești pe lumea asta, dacă te interesează – dar,
 sincer, nu te interesează, e o păcăleală,
 fiindcă știi că nu-ți aparții și că toate trec. Păcat numai
 că ai ajuns să trăiești degeaba.
 Ai sentimentul că ești manipulat tot timpul dinlăuntrul
 tău, ești controlat în amănunt,
 insesizabil, te zbați inutil să scapi, duci o luptă
 din start pierdută, așa suntem lăsați.
 Sigur, poți să sperii, să nu deznădăjduiești și să-ți faci
 iluzii. Nimic mai mult, însă: ce folos, te
 eliberezi din închisoarea ta
 numai dacă mori. Dar nu e păcat de la Dumnezeu să nu
 te bucuri de viața care ți s-a dat, fără
 să pui întrebări prostești, fără să protestezi deoarece
 nu te simți liber cu totul? Dacă
 vrei să rupi iar lanțul, îndrăgostește-te sau ia-o razna,
 atunci vei fi preluat, dat în stăpânire iubitei
 sau doctorului, care fac parte din
 același destin. Destinul tău. Simplu! Toată viața ai
 crezut că poți fi tu însuși și n-ai fost decât
 ceea ce ești, altul. Sau ceea
 ce au crezut alții, de dincolo de tine, că ești –
 „o lungime de undă”... Ai înțeles?
 Toată slava este înlăuntrul tău: unde ți se întâlnește
 mintea cu inima, în străfund.

Încerci să-ți aduci iar liniștea în suflet – de la ce a
 plecat totul? Îți întorci
 în teacă nervii războinici, dar descoperi că nu e decât
 liniștea de dinaintea unei
 noi furtuni cerebrale, „ar trebui să te decuplezi de la
 absolut tot” – dar parcă poți? E ceva
 care nu te lasă, o tristețe
 inexplicabilă: mai ai obligații pe aici. Nu mai fi
 degeaba supărat pe tine: inima sus!

Paul VINICIUS

fereastră către noapte

și atunci nunta a-mpietrit.

și fiecare drumeț sau simplu trecător
nimerit pe acolo
ar fi putut lua
fără să-l întrebe nimeni
mâna miresei
paharul cu horincă din mâna mirelui
mustața socrului mic sau zâmbetul așezat precum un fluture
pe colțul gurii nașei
damigenele bucatele fața de masă cetera sau chiar pe
ceteraș cu totul

și și-ar fi putut înălța o casă
cu ferestrele către iarnă

numai că toamna era atât de frumoasă

***nu mai am ceas.
nici inimă***

acum
nimic nu mă mai doare

vinul roșu
și dimineața asta de duminică
vărsate pe masă

ultima țigară

și poate gândul
că odată și odată
voi fi suficient de ușor

cât să încap
într-o pasăre

în căutarea zilei de ieri

același noiembrie și azi

numai că
vântul îmi aduce în urechi
numele tău
iar copacii fac semn că nu

același noiembrie
dar
mai bătrân cu o zi
mai senin cu o creangă uscată

mai plin de frânturi de ziare
înviate de vânt prin oraș
îngustând bulevarde
învârtind pavaje

oameni singuratici
învinși
către casele lor

(și nori de mercur strivind case)

pe când ieri priveam în lac
cerul
iar chipul meu
încă avea
urme de valuri

și niște ochi adânci
negri
la capătul cărora
te puteam încă zări

ascunzându-mi atlanticul în fumul țigării
și îngropându-ne
cu buzele tale

de vii

Radu CIOBANU

Din J u r n a l 1977

Dintre multele replici memorabile din *Luminile rampei*, cel mai mult mi-a plăcut cea despre lumea artistică: „Timpul nu ne ajunge să fim altceva decât niște amatori.”

*

Un vers frumos din Aurelian Sârbu :

„Pe baricade nimeni nu moare

- chiar de se-
ntâmplă”

Aseară, la cenaclu, el a citit și, în afara câtorva bucăți fals încifrate, în maniera lui teribilistă de la început, mi se pare că a evoluat vizibil și decisiv de când l-am ascultat ultima dată. Nu vreau să spun că poezia lui a ajuns să-mi placă azi mai mult ca acum un an – nici n-are importanță dacă-mi place mie sau nu – vreau doar să constat cinstit, obiectiv și cu sinceră bucurie că ea și-a dobândit dreptul de a fi numită într-adevăr poezie. Ceea ce de asemenea îmi place la el este că urmează încet și încăpățânat drumul acesta al poeziei dificile, pe care și-l simte al său. I-ar fi foarte ușor să versifice gargariseli cu zimbră și strămoși și să apară astfel în fiecare săptămână. N-a făcut-o însă. Apare rar și asta e spre cinstea lui.

*

N-aș fi bănuț niciodată că în Mircea Zăciu cel distant, sever și sarcastic, spaima loazelor din anii studenției noastre, zace un liric, un sentimental disimulat. *Teritorii*, recenta sa apariție, carte excepțională, pe care pur și simplu am devorat-o, e nu numai cartea unui autentic prozator, subtil, exact, caustic sau liric – deci și cu o foarte largă gamă a expresiei – ci și cartea care deconspiră o familie spirituală de care mă simt atașat și căreia probabil că eu însumi îi aparțin. De aici sentimentul de empatie și solidaritate care m-a însoțit în tot timpul lecturii. Cu totul altceva decât în cazul *Carnetelor* lui Adrian Marino (de care M.Z. ține de altfel să se și detașeze prin câteva săgeți nu lipsite de venin). La A.M. e multă ostentație a erudiției, un anume snobism, nici urmă de sentiment al naturii, o sensibilitate în general cenzurată, dirijată: el pozează în permanență. Zăciu e tot timpul el însuși: un pudic care-și îngăduie aici să fie el însuși. Jurnalul său e jurnalul unei sensibilități anume, cu un puternic sentiment al rădăcinilor, transplantată temporar într-

un univers străin cu care nu-și află, cu toată bunăvoința, nicio aderență. E o imposibilitate de aderență și de comuniune nu numai cu spiritualitatea germană, ci cu spiritualitatea societății occidentale a acestui sfârșit de veac, tehnicizată, standardizată, de care am rămas ruși și nu neapărat spre binele nostru. El recită tot timpul din poezii francezi, își amintește de casa bunicii și de cimitirul de la Săpânța, îi evocă pe Agârbiceanu și pe Daicoviciu și vibrează când dă din întâmplare într-un studiu de Emil Petrovici peste nemaipomenite toponime ale căror semnificații mustesc ca sevele în poame, vorbind despre lumea noastră. Toate acestea sunt adevărate guri de oxigen pentru dezrădăcinatul care rătăcește singuratic printre atroce lupte de stradă ori printre deșuchete și triste carnavaluri nemțești. Și la tot pasul, mari frumuseți ale expresiei, care atestă scriitorul de înaltă clasă. La început m-au surprins pentru că altfel l-am cunoscut la catedră, apoi m-am învățat cu ele – m-am învățat cu binele, cum s-ar zice – și am ajuns să le aștept, cu o ușoară și voluptuoasă crispă de emoție, la fiecare nou alineat, așa cum după fiecare culme de deal aștepti altă și altă priveliște care să intre în rezonanță cu adâncurile inefabile ale propriei tale sensibilități: „Urcăm spre Stansee, vechi baraj cu un lac de acumulare cam părăginit. Apa neclintită, luciul ei enigmatic, mușchiul care a năpădit zidul vechi, pustietatea din jur și liniștea întreruptă doar de un cuc stingher, într-un fund de săhlă, decorul e din *Moara lui Călfar*.”

Mircea Zăciu e unul dintre marii noștri stilști.

*

Ceea ce spuneam odată, mai acum vreo doi, trei ani, într-unul dintre aceste caiete despre poezii ruși față de cei occidentali, regăsesc acum la Zăciu și gust din nou satisfacția întâlnirii de gând: „Sunt singurii care au de spus ceva lumii, nou și cutremurător, capabil să spulbere micile universuri de artificii și convenții estetizante din atâtea laboratoare de artă sterilizată.”

*

Drum la București pentru discuția cărții și înregistrări la Radio. Am surpriza să constat că *Ultima vacanță* i-a plăcut doamnei Filimon. Retușurile pe care mi le propune sunt minime și neesențiale. Asta îmi redă încrederea în mine. În ultimul timp mă descurajasem și devenisem sceptic nu numai relativ la această carte, ci în general, în ceea ce privește condiția mea de scriitor eșuat în provincia asta cu ifose. Mi-a făcut bine și „conziderațiunea” cu care am fost tratat și de cei de la Radio, și de editori. George Mirea îmi spune că pe cuvântul niciunui colaborator nu se poate bizui ca pe cuvântul meu. Sântimbreanu îmi spune că fac parte dintre puținii scriitori cărora redactorul nu trebuie să le rescrie cartea. Domnica Filimon îmi spune că, din clipa în care am acceptat comanda lor, a fost sigură că vor fi mulțumiți de carte. Bogdan Bădulescu îmi spune că într-o ședință de analiză a prozei din ultimii doi ani, *Nemuritorul...* a fost considerat cel mai bun roman istoric care s-a scris la

noi în vremea din urmă. Astea nu sunt complimente, nu sunt amabilități, pentru că oamenii aceștia n-aveau de ce să mă flateze, n-au niciun interes, eu fiind un tip absolut nerentabil. Sunt așa-zise succese morale, de care, de altfel, mi-e plin podul. Oricum, ele m-au făcut să mă întorc acasă cu o stare de spirit sensibil ameliorată.

*

Drumul spre București agreabil, deși în compartiment e prea cald. Fantastic peisajul care începe de la Apold încolo, sub un cer verzui, ca de sticlă, neverosimil de limpede. Pustietatea glacială a munților. Pădurile nesfârșite, cenușii, țepoase pe culmile ca niște spinări de fabuloși mistreți adormiți. Mai târziu, spre seară, la un ceas incert, când un soare agonice și rece aruncă o lumină tragică și munții devin vineți, trecem printre cele două coline din marginea Vadului. Câmpul e pustiu și negru, cu pete de zăpadă, și satul cu biserica din mijlocul lui îmi pare mărunț, încremenit și trist, ca o cloșcă împietrită cu pui cu tot de vreun blestem. Conștiința că nimeni dintre ai noștri nu mai e acolo, că sobele sunt reci, odăile goale, curtea pustie, îmi agravează sentimentul acela înghețat de dezolare care-mi strânge sufletul ca o gheară de când s-a lăsat amurgul. Nu-mi vine să cred că pe aceste locuri umblam despuiați, scâldându-ne în soare, stârnind la fiecare pas saltul cosașilor din ierburi înalte.

*

Trei achiziții, de fapt daruri de la Dinu : notele zilnice din război ale lui Averescu și două cărți de Iorga : *Românii în străinătate* și *Stări sufletești și războaie*. Toate sunt azi rarități bibliografice.

*

Venind de la B. spre Timișoara, T. pierde acceleratul și trage peste noapte la noi. Vizita, neanunțată, e deconcertantă și-mi trebuie un anumit timp să-mi găsesc tonul unei conversații firești. Din epoca romantică nu l-am văzut decât de vreo trei ori, dar și atunci era în dispoziție bahică. Am prevederea (sadică) să nu deschid barul, ceea ce probabil l-a făcut să sufere cumplit, în schimb, numai cu cafeaua, rămâne agreabil și discret sentimental. Conversația e totuși ușor trenantă, cu neașteptate pauze stânjenitoare, în care răscolesc prin memorie ca într-un dulap cu vechituri pentru a găsi alt nume de cenaclist de odinioară. Căci numai evocarea face posibilă comunicarea noastră de azi, e singura lungime de undă comună, o evocare idilizantă, care mai poartă mireasma teilor din nopțile de iunie ale Timișoarei de acum douăzeci de ani. Rămân cu un gust leșinat, ca de vin trezit, uitat în pahare și băut totuși până la urmă. Nu vreau să zic că mă lepăd de epoca aceea, ci pur și simplu că nu eram acum într-o stare propice evocărilor de acest gen. Am încercat să aduc discuția pe terenul cărților, al autorilor, dar am constatat că el nu mai citește, o mulțime de cărți îi sunt străine, de mulți autori nici n-a auzit. Chiar și pe mine mă întreabă cu candoare ce am mai scris după *Treptele Diotimei*, ceea ce îmi dă o crispăre însoțită de o senzație de

lehamite, ca de fiecare dată când sunt întrebat ce am scris sau ce am *mai* scris, sau ce *mai* scriu.

După ce pleacă rămân cu sentimente amestecate, ușurare, dar în același timp și o vagă remușcare provenită din conștiința că n-am fost suficient de entuziasmat de revedere. Cu epocile revolute e mai înțelept din toate punctele de vedere să nu te angajezi decât în dialoguri imaginare.

*

Am terminat de revizuit *Ultima vacanță* și am restituit textul editurii, să-și urmeze de acum destinul. Mă tem însă că acest destin va fi trist, căci, în ciuda bunei păreri a doamnei Filimon, am rămas cu impresia că e, totuși, o carte ratată. Mi se pare că mai cu seamă înspre final începe să scadă, să atingă pământul, ca un balon care-și pierde gazul. Schematică poate că nu e, în schimb, îmi pare superficială, expeditivă, didactică. În ultimele cincizeci de pagini s-ar părea că m-am grăbit s-o văd cât mai curând terminată. Ceea ce, de altfel, e întru totul adevărat și reflectă exact condițiile improprii în care am scris-o.

*

Motivele care au determinat-o pe Veronica Porumbacu să-și numească volumul de memorii „roman” îmi scapă. Din lașitate, din teama de a nu leza susceptibilitatea unor personalități în viață? Dar precauția e de o ineficacitate absolută. „Cred că e inutil – zice ea în *Cuvânt înainte* – să se urmărească depistarea, identificarea, silnică oricum, cu anumite personaje din viață. Scrisul se dăruie cititorilor, nu zăvorăște în seif fișicuri de indiscreții cifrate. De aceea socotesc absurdă lectura însoțită de zângănitul cheilor, sau efracția textului cu presupusuri și paspartuuri.” Tertipurul este naiv pentru că asemenea avertisment are darul de a stimula ireversibil apetitul cititorului pentru indiscreții. Eu însumi mi-am zângănit cu voluptate cheile, pregătindu-mă să le încerc pe rând la broasca acestui seif. N-a fost nevoie de încercare, pentru că prima cheie a și deschis-o. Translația numelor din planul real în cel al acestei pseudoficțiuni s-a făcut simplist și cu efecte rebarbative. Descifrarea e la îndemână chiar și a celor mai puțin inițiați: Crohmălniceanu e Scobercea, A. Toma e Orca, Corin Șerbănescu – Șerban Cioculescu, Cosma Câmpineanu – Eugen Jebeleanu, Ion Silișteni – Marin Preda, Suflul român – Viața Românească, Timpul de azi – Contemporanul ș.a.m.d. Așadar, o carte de memorii travestite inutil și, așa zice, chiar inestetic, care rămâne interesantă în măsura în care luminează epoca aceea, sub toate aspectele, bestială. Dar vorba cu vitejii de după război... Pe atunci, autoarea însăși tropăia cu lozinca, făcând parte din conducerea Uniunii și din redacția V.R. și apoi a „Gazetei literare”. Dacă ea spune acum ceea ce spune despre epoca aceea, mă întreb ce vor fi spunând jurnalele unor Blaga, Arghezi, Călinescu – dacă există – sau ce ar putea spune, de pildă, un Doinaș. Cât despre ea însăși, autoarea scrie doar atât : „De la retușul amănuntelor în știri, la poleirea realității în stihurile mele, pașii mei se vor

adăuga aproape fără să-mi dau seama.” Oare numai la atât să se fi redus partea ei nefericită de participare la vremurile acelea de tristă memorie? Oare chiar așa, fără să-și dea seama, ajunge omul să mănânce rahat? Dar hai s-o lăsăm baltă și să nu-mi mai zângănesc cheile...

Cartea are două planuri care, în cazul unui roman autentic, trebuia să fie asimilate într-un tot unitar: viața literară și viața intimă a autoarei. Dar cum autoarea însăși n-a luat în serios povestea cu romanul, scrierea e indecisă ca specie și planurile neasimilate. Viața intimă face de aceea corp separat și asta agravează impresia de nesemnificativ și banalitate a unor episoade destul de numeroase. În sfârșit, la nivelul stilului, scrierea are ambiții poetizante – gafă de începător – și asta o face alambicată și obositoare. Cum am mai scris de atâtea ori aici, am o mare stimă pentru proza scrisă de femei, dar Veronica Porumbacu nu este o prozatoare.

*

Merită reținută – deși în transcrierea Veronicăi P. – remarcă lui Arghezi despre limba franceză : „[...] acel stil, nu limbă, care a devenit, după veacuri de uz rafinat, franceza.”

*

Am citit *Scrieri-le* lui Goldiș. Nu știam despre el mai nimic peste faptul notoriu că a citit Declarația de Unire din 1918. Dar mă întreb câtă lume cunoaște azi măcar acest lucru. Goga îl numea – și pe drept cuvânt – „unul dintre părinții patriei”. Cât de rușinos de puține lucruri știm noi, însă, despre părinții patriei! N-ar trebui să existe oraș în care o stradă, o piață, un parc să nu poarte numele lor. Strada paralelă cu Lenin (!), care încadrează blocul nostru, a fost botezată peste noapte Aleea Poiana Narciselor. Aiurea. De ce nu Goldiș, de ce nu Hossu-Longin? Fitiul ăsta am să-l aprind la prima ocazie în Consiliul j. al educației..., când va fi de față și Ilie Rădulescu.

Goldiș scrie fluent, limpede, agreabil, moderat în ardelenisme de epocă, un stil de om cult care a știut să țină pasul cu timpul. Totuși nu interesează ca valoare literară. A fost un publicist, un gazetar de talent și cu notorietate, dar nu un scriitor. Ceea ce e remarcabil la el e mobilitatea gândirii, deschiderea spre tot ce e nou, putând în același timp folosi cauzei noastre. Intransigența, consecvența opiniei sunt ale celui ce se bizuie pe știința și pe dreptatea sa, care aici e și a neamului său. O capodoperă a genului e lucrarea sa despre problema naționalităților. Magistrală în rigoarea ei științifică și logică strivitoare, surprinzătoare prin actualitatea punctului de vedere din care discută întreaga chestiune. Asta îl face imbatabil, ca și cum s-ar afla pe o înălțime inexpugnabilă, de unde ar domina tot câmpul de luptă. E o poziție de avanpost în epocă și prin ea s-a pus și va rămâne în permanentă legătură cu noi. A fost în același timp un incoruptibil: de două ori și-a dat demisia din guvernele care au urmat Marii Uniri, îngreșat de politicianismul fanariot care începuse să-i contamineze și pe ardeleni, ca să se

retragă din viața politică și să moară la Arad, în 1934, aproape uitat.

Bătrânii. Vizionarii. Incoruptibili...

Timpul aduce inevitabil oamenii la proporțiile reale pe care le merită prin lucrarea spiritului lor: îi miniaturizează până la dispariție ori îi augmentează până la gigantism. Ardelenii aceștia ai noștri, bătrânii, cresc mereu, se profilează pe zarea trecutului ca niște coloane de sprijin a cupolei. Fericiți.

Devin retoric și sentimental, ce să însemne asta ? Nimic decât că mi-a plăcut Goldiș și-mi place Francisc Hossu-Longin, ale cărui amintiri naive și fermecătoare le străbat acum.

*

Pitoresc și savuros Fr. Hossu-Longin prin limbă, prin umor, prin voluptatea de a povesti, de a-și aminti. Ultima parte a amintirilor și le scrie la 85 de ani, cu o minte proaspătă și lucidă. Din când în când se lasă în voie pe panta evocării unor oameni de altădată: Cutare a ajuns „un apotecar aprețiat”, Cutare, despre care se zicea că a aprins podul de la Blaj la sosirea comisarului Pecszy Mano, și-a pierdut urma, Cutare, după ce s-a însurat cu fata nu știu cui, a ajuns avocat și deputat la Pesta, Cutare – „amorosul” – director, „Procopie Herlea a lui Ilie spânul, notar în Cujir”, Cutare - protopop la Petroșani ș.a.m.d., pentru ca efuziunea aceasta să se curme brusc, siderată de tăcerea din jurul său, urmată de o exclamație înaltă prin cutremurul ei : „Doamne, Doamne ! Câți vor fi de mult în pământ, iar eu am rămas, ca un sămânțar într-o pădure devastată și ca o santinelă pribegind prin lumea care nu e a mea, numărând zilele ce mai am, ca apoi să trec și eu la ei!”

Și toți oamenii aceștia trebuie să-și retrăiască din nou viața în cartea mea! Într-o carte scrisă în câteva luni...

*

O inscripție funerară de la Tomis : „Căci din apă și pământ și aer eram mai înainte alcătuit, dar murind zac, dând toate tuturor...”

*

A trecut mai bine de o lună de când n-am mai avut putere să însemn nimic aici. Nu mă mai „trăgea inima”. Ajunsesem la începutul lui februarie la o deznădejde mocnită care prefăcea în cenușă orice elan încă înainte de a apuca să se nască. Un sentiment al zădărnicii cum niciodată nu m-a mai încercat. Eram decis să renunț la acest caiet căruia nu-i mai vedeam rostul. Am mai copiat apoi doar inscripția funerară de mai sus pentru poezia ei care a avut încă puterea să mă înduioșeze. După aceea depresia s-a agravat, devenind stare de anxietate, ceva ce semăna totodată a premoniție, ceva, pentru mine, cu totul nou. Aveam sentimentul că trebuie să se întâmple ceva groaznic și mă întrebam ce. Un război mi se părea puțin probabil și

mă temeam mai curând de un accident. De o boală mai puțin, pentru că boala are îndeobște o evoluție lentă, iar eu mă temeam de ceva năprasnic. Mă simțeam oarecum mai liniștit numai când eram toți trei acasă. Ciudat e că posibilitatea unui cutremur nu mi-a trecut nicio clipă prin cap. Probabil pentru că mă gândeam numai la mine și la ai mei și știam, după cum știu și acum, că un cutremur la Deva nu poate fi catastrofal. Nu m-am gândit însă că izbind în alții, o asemenea forță dementială e capabilă să lovească în toți. Iremediabilul nostru egoism. Iremediabila noastră lipsă de imaginație. Ceea ce s-a petrecut a depășit orice închipuire și ce e mai cumplit în toate astea e conștiința că putem fi în orice clipă victimele unei nedreptăți stupide, oarbe, victimele absurdului și hazardului, în toată plenitudinea manifestării lor. Conștiința că în locul fiecăruia dintre cei ce au pierit, fără să fi meritat prin nimic un astfel de destin atroce, putea fi tot atât de bine oricare dintre noi.

Acum, primul șoc, care a durat totuși mai bine de o săptămână, se atenuază. Depresia, anxietatea au dispărut. Mă simt eliberat, ca după incizia unui abces. Nu vreau să susțin că aș fi presimțit cutremurul. A fost totuși o stare reală, pe care nu îndrăznesc s-o numesc nici presimțire, nici stranie coincidență. Știu doar că a fost.

Presa ezită să publice necrologuri. Urât și rușinos lucru. De ce să nu aducem cuvenitul omagiu memoriei unor artiști, cu atât mai mult cu cât toți au fost realmente artiști, unii chiar foarte mari artiști, fără de care universul nostru e acum incontestabil mai sărac? Mai ales că toți, ca un făcut, au fost niște oameni discreți, care și-au văzut de munca lor cinstit și în tăcere, fără surle și tobe și fără alai de lingăi. Au scris totuși rânduri frumoase Geo Bogza. N. Manolescu, Rusan, Blandiana, Jebeleanu, un excelent reportaj Ecaterina Oproiu. Literatură. Așadar, o luăm de la început. E bine și firesc. Au răsărit chiar și puzderie de versuri pe tema cutremurului. Maculatură penibilă și indecentă. Ca bălăriile și viermii, proliferază și maculatura din ruinele sub care încă zac cadavre. Nu e bine, dar e și asta un semn că revenim la normal.

A trecut, deci. M-am întors iar, ca de atâtea ori, la caietul acesta, mă așteaptă un articol despre 1907, pentru care nu prea am dispoziție, încerc iar să mă gândesc la roman, care mi se pare tot mai incert. Totul, iar, ca de obicei. Nouă e doar o tristețe care mă urmează, prelungă ca o trenă, o tristețe surdă, mocnită, de amurg preistoric, în care întâii oameni, ascultau din fundul cavernelor, înfiorați și goi, răgetul dinosaurului.

*

18 martie. Nu e nicio ieșire.

*

19. Lista celor pieriți sporește mereu. După ce ieri aflasem de N. Vătămanu, azi „Contemporanul” adaugă numele Corinei Niculescu. Trăiesc un sentiment straniu și insolit. Nu i-am cunoscut și totuși m-am simțit atașat de ei ca

de niște camarazi de muncă. Niște camarazi buni, pe care te poți bizui: mult timp și cu mare folos l-am petrecut pe paginile cărților lor pe când lucram la *Nemuritorul*... O parte din truda lor temeinică și cinstită se poate zice că s-a întrupat astfel și în cartea mea, după cum o parte din succesul *Nemuritorului*... îl datorez și lor. A recunoaște loial aceasta e singurul lucru pe care pot să-l fac pentru memoria lor, dar, din păcate, asta nu le mai poate folosi la nimic.

*

Mă vizitează cu un aer conspirativ cpt. Guran. Aduce vorba despre Paul Goma. Îl dezamăgesc pentru că realmente nu știu despre el nimic peste ce se colpotează pe cale orală. Nu știu nici măcar ce zice „șopârta”, pentru că n-o ascult. Cu toate astea, obiectul vizitei iese la iveală: o invitație discretă de a-i scrie – eu! – lui P.G., pentru a-l trage de urechi sau pentru a-l aduce la sentimente mai bune – n-am înțeles prea bine. Se pare că mai multor scriitori li s-a făcut această invitație și că unii îi vor da curs. Îl dezamăgesc pentru a doua oară pe vizitatorul meu încercând să-l fac să înțeleagă că nu agreez rolul de moralist, că nu-mi place să mă vâr în viața și-n sufletul nimănui. Și apoi nu văd în ce calitate i-aș putea scrie eu: nu-l cunosc, n-am vorbit niciodată cu el și acum, deodată, hop și eu de la Durău!

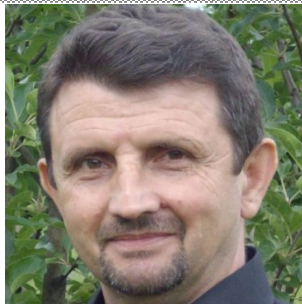
Refuzul și argumentele mi-au fost acceptate cu aparentă amabilitate și comprehensiune, ba chiar împărtășite, și ne-am despărțit în bune relații, în care a contat și amănuntul că fuseserăm vecini pe vremea când locuiam în Progresului. Probabil de aceea l-au și delegat pe el să mă persuadeze. Sunt însă convins că la dosarul meu s-a marcat un *point en moins*.

*

Au apărut zambilele și au umplut casa cu miros de Florii și de Paști. Grație lor am mereu senzația că e sărbătoare, deși sunt mai deprimat ca oricând.

Silviu Guga, Horia Stanca, Radu Ciobanu și Ștefan Augustin Doinaș în anii 1970.

Ioan BARB

nici moartea nu îmbracă de două ori aceeași veșnicie

îmi spun
să sfârșesc frumos
să nu mă uit înapoi
trecutul retează cu un cuțit
suspînul buzelor
simt marea amețită în amurg
sirenele străbătându-ne îmbrățișările
trecând prin zidurile altor tăceri
fără să înțeleg de ce
noaptea are cele mai lungi picioare
își cufundă pașii în fiecare cer
un covor persian
spre aceeași dulce desfrânare

pentru ce mă chinuiesc
să inventez aceleași amintiri
în care începe timpul
o perdea de praf amăgitor
un munte de urcat cu spatele
prăbușit
peste aceeași groapă numită iubire
și pentru ce îmi înconjur
prăpastia în care exist
cu un cerc de flăcări mistuitor
exorcizând până și amintirea ta
ne ascundem în spatele aceleiași
lumânări și încet plecăm din noi
cu degetele închipuite din scrum
și ne întrebăm cât untdelemn a ars
din sufletele noastre
pentru ce să mai tăiem în fiecare zi panglica
numită speranță
vom număra zilele fără semne la mâini
dumnezeii străini ce și-au tocit pașii prin noi
de la început

îmi spun vine un anotimp
când nu ne va păsa dacă am trăit
sau ne-am atins doar trupurile

în somnul unor păsări împăiate de tăcere
pentru că nu vom ști
dacă luna noastră a izvorât cândva
dintr-un câmp de trifoi înflorit
nici dacă moartea îmbracă de două ori
aceeași veșnicie

[înșurubat în fumul femeii fluture]

căutam începutul umbrei ce-mi străbătea moartea
o funie pe care alunecam de la naștere
mirat că eram deja nebun
în capul meu înflorise un demon
un amalgam de cuvinte
beția din șuieratul șarpelui și somnul nimfei
prin focul numit amăgire
îmi șopteau numele și viitorul închipuia
un scrum presărat
pe rănilor celor nenăscuți
mă zdrobeau iar și iar
din tălpi creșteau
în fiecare noapte proscrisi
îmi scoteau numele din viață
un oraș adomit sub neaua din pleoapa ta
căutam urme de străzi
în timpul tău înghețat
alunecând spre aducere aminte

soarele strălucea în frumusețea ta
o inimă neagră
fără trup în visul tău așteptam
să intrăm în prezent

Hateg – 2013, Constantin Stancu, Ioan Barb și Silviu Guga

George PRECUP

Obsesia

Ea este o falie sau îmbucătura pe care ne'a lăsat'o zeul
făcându'ne muți?
Ne subțiază din priviri si scoate sunete sfioase.
O pândim fiindcă nu are preț.
Seara așează mină amară, suntem grei de încordare,
Ne'am uitat copiii și femeile care ne caută.

Singurătatea e patria noastră.

Nespus de fragilă,scoate sunete sfioase.
Dacă am respira mai tare s'ar face bucăți, dar nu vrem asta.
Tată, mamă, strigăm, ce este ea,
de ne simțim mai calzi si mai blânzi.
Ne amintim de zeul care umbla printre noi cu năframa roșie la
gât.

Noaptea pune încheieturi proaspete,
simțim cum înmugurește pământul și dăm în floare,
ni s'au uscat hainele și buzele.
Cu făclii înnebunite ne caută femeile, strigătele lor fac noduri
dar străine picioarele noastre.
Și dimineața ne prinde subțiri cu nodurile'n gât.

De mâncare sau de închinare, gândim.

Femeile ne'au îmbătrânit, au pumni sub ochi, nu ne mai
caută,
au scăpat de făclii într'un lan de cânepă.
Ducă'se!

Credem că am visat,
copiii au plecat, dar știm unde sunt și la cine se uită.
Am uitat zilele, am uitat părțile noastre rușinoase.

Gândind,
de mâncat sau de înviat...

Îmblânzirea

Îmblânzească'se viața ce mi s'a dat
aștearnă'se în trup doar ce'i curat
pune'te suflete, cât sunt, ca un pat
visându'mă în vis, să uiți că ai visat

cât sunt, cât mai sunt cu tine legat.

Lasă'mă, Doamne, să mai stau fără frică
așterne'te blând și apoi mă ridică
rogu'te ție, Doamne al cuvântului
spală'mi păcatele și uită'le vântului
dându'mi poemul fraged în seara

născându'se trup, curgând ca și ceara.

Îmblânzește'mi viața ce mi s'a dat
împletește'n trup tot ce'am visat

Despre umilință

Cei care sunt vor primi medalii de lemn
mai ceva ca la faraoni li se vor înălța temple
rugându'se în umbra spânzurătorii cu maci pe umeri,

lăsând în urmă mândria.

Cei care nu sunt, vor primi daruri de neprețuit
se vor îngrășa cum vițelul pentru fiul risipitor
acoperiți cu praf de aur vor fi fericiți,

dar amânați cu încă o naștere.

Și el, ca venit de niciunde,
apărând o dată la înviere, o dată la moarte
nici înăuntru, nici înafară.

Cu inima de umilință vălurită.

Buchet

În mine nu mai crește ce în taină a crescut
și s'a tot copt, în timpul, ca o vrajă...

În mine'i doar ecou, doar murmur plin de cercuri
și vraja veche'i coaptă ce învață, fruct să cadă,

în mine deja'i altul ce scrie cu mâna fermecată
care din noi învie, care e dus pe scut?

Cum un buchet la înnoptare...

Cum o lumină pe'o tavă de înserare...

Costel STANCU

Vei încerca...

Vei încerca mereu să-ți înșeli moartea.
Uneori, ea te va răsfața cu această iluzie
discretă ca respirația unui mugur.
De teamă, te vei înștrăina de propria-ți
inimă

- obiect uitat în rana închisă a timpului.
Vei aduce lângă tine femeia,
o să suflați amîndoi, din răspuțeri,
în jarul păcatului omenesc,
apoi o vei alunga. Vei rătăci în tine însuți
pînă într-o zi cînd ai să înțelegi
că moartea nu poate fi înșelată.
Abia atunci vei trăi liber, omule,
liber de tine însuți și neștiutor,
privind lumea ca și cînd
ai vedea-o întîia oară!

Risipitorul de hîrtie

Am dreptul de a nu scrie nimic!
Tot ce scriu va fi folosit împotriva mea.
Însă nu mă pot opri nu mă pot opri
deși știu că pînă la sfîrșit cuvintele -
nemulțumite că nu le-am găsit,
pe deplin, înțelesul - se vor dovedi
martori mincinoși.

Scriu fiindcă nu pot să mă mint!
Așadar, te voi minți pe tine, cititorule,
chiar dacă tu, la rîndu-ți, doar
o să te prefaci că mă crezi.
Uite așa, vom supraviețui amîndoi
în cuvînt. Ca două animale de luptă
care - în loc să se sfîșie - încep să valseze.
Spre nemulțumirea publicului plătit,
însetat de sînge.

Basm

Am găsit, printre straturi, cheile de la iatacul prințesei.
Cu ce am greșit, Doamne? Sînt un biet grădinar.
Nu am cal, armură, coif, nu vin de departe.
Lampa din fereastră nu mi-a făcut niciodată semn.
A cui vină o plătesc? mă întreb și
descui ușa parcă aș îndeplini o poruncă.
Pășesc peste prag, convins că dincolo de el
mă așteaptă călăul cu o floare între dinți.
- Apropie-te, mă invită prințesa, plictisită

de mirosul cavalerilor prea stăruitori.
Ești pregătit să trăiești?

Alb

Cînd am văzut întîia ninsoare m-am speriat.
O zi întreagă am plîns, credeam că explodaseră
țîțele pline cu lapte ale mamei!
De-atunci, cînd ninge, rămîn indiferent.
Iernile îmi par pufoase și inutile
ca niște mătuși din provincie.
Aș vrea, măcar o dată, să trăiesc și eu
fericirea orbului pe o pîrtie necunoscută;
slalomul său perfect, minuțios desenat
asemenea caligramelor pe bobul de orez.
Ori desprinderea patinatoarei de lac,
zborul ei total, în aplauzele publicului,
peste pojghița mereu, mereu prea subțire.
Cîtă voluptate a vieții și a morții deopotrivă,
în timp ce eu stau la fereastră și privesc uimit
cum un copil își face, din zăpadă, o luntre!

Minciuna

Copii, ne ascundeam în casa din copac.
Mama se prefăcea că ne caută
întorcînd pămîntul pe toate fețele.
Stam ascunși, nici nu respiram,
ca puii unui animal plecat la vînătoare
în locuri îndepărtate, Abia seara, coboram
cu soarele roșu pe fețe. Mama părea
mai bucuroasă decît atunci cînd ne născuse.
Ani întregi, jocul acesta ne-a ocrotit.
Într-o zi, am descoperit șiretlicul
mamei. Atunci s-a sfîrșit copilăria.
Nu peste mult timp, ne-am mutat în oraș.
Noii proprietari au tăiat copacul.
Umbra lui a rămas în picioare.
E și acum acolo,
legănîndu-se în bătaia vîntului.

Dumitru HURUBĂ

BLOGHERUL...

Pe palierul nostru sunt patru apartamente, fiecare locuit de câte o personalitate: un arhitect, un hingher, un scriitor și eu, șef de anticariat. Suntem buni vecini, adică ne știm, ne salutăm, ne întâlnim, rar, la câte-o bere și, ca orice ardeleni respectabili, ne salutăm cu *servus*... Este adevărat: scriitorul nu prea participă la micile noastre agape, așa că, adesea, îl întreb:

-Ce mai scrii, maestre vecin?

-Lucrez la un roman-frescă...

-Roman-frescă?!, exclam de fiecare dată. Felicitări!...

De trei ani, același răspuns, dar, fiindcă e frescă, normal că scrierea ei durează și, ca să fiu sincer, nici nu mă interesează alte detalii... În dimineața asta, însă, lucrurile stau altfel, și răspunsul vine rapid, vesel și victorios:

-Gata, vecine, mi-am făcut *blog*, sunt *blogher* cu acte în regulă, ca să zic așa...

Nu prea știi despre ce e vorba, însă bravez entuziast:

-Da? Formidabil! Bravo! Și ce faci cu ăla?

-Cu *blogu*? Păi, scriu pe el, scriu și postez, scriu și postez... Tocmai terminai romanul...

-Adică, terminași fresca?

-Exact și i-am și dat drumu' în lumea digitală, pe mâna cititorilor virtuali. N-au decât să se descurce, râde el ca eliberat de-o mare pacoste...

-Și-o scrieși pe *blogu*' ăla?

-Absolut!...

-Ce să zic? Nu mă pricep, vecine, da' cre'că-i o chestie extraordinară – felicitări duble!...

-E și nu e extraordinar, dragu' meu! De fapt, nu e cine știe ce sfâr să scrii romane pe *blog* în ziua de azi...

-Păi, sunt niște reguli, niște canoane...

-Pe *blog*? Mă faci să râd... Au fost, vecine, au fost! Flecuștețe perimate... Cine mai ține seama de formalități, de formalisme, de...? Hai, să zici de-o virgulă, de-o cratimă, de..., însă toată chestia e să bagi realitatea în ficțiune, și te-ai scos.

-Ok, dar trebuie, totuși, să oferi cititorului o bază de înțelegere, să-l apropii de text, de subiect, de temă...

-Păi, e treaba mea asta? Eu l-am scris, l-am postat și aleluia! Critica literară ce treabă are? Nu tot așa zisese și Faulkner într-un interviu? *Datoria mea e să scriu*...

-Nu știam – scuze: dar asta nu cam miroase a fugă de răspundere...?

-Da de unde! E construcție modernă de roman. Sau te referi cumva la *fuga* asta ca la o semnificație evazionistă?

-De ce nu? Există o responsabilitate a creatorului de artă...

-Da? Dar ficțiunea ce face, vecine? Privește la *pepeseuri*? Nu, dragule, ea e salvatoarea, un fel de structuralism fără masterat...

-Nu pricep...

-Adică e o chestie care, după părerea mea, face naveta între ficțiune și evaziune, când autorul simte nevoia să se relaxeze...

-Aha! Deci, până se destinde autorul o vreme, scrierea colindă de colo-colo, personajele se bălăcesc în ficțiune evazionistă, sau evadează în ficțiune...

-Hei, nici chiar așa, vecine! Ai citit *Originea operei de artă*, de *Heidegger*?

-Nu prea, adică, nu...

-Da', să nu intrăm în chestii de-astea, că ne rătăcim...

-Exact: ca să nu ne rătăcim, n-ai putea să-i spui cititorului mai direct cum stau lucrurile?

-Păi, ce, eu scriu procese verbale? Scriu proză, romane, omule!... El, cititorul, trebuie să fie pregătit să primească mesajul meu, să-l priceapă, să se conecteze la idee pe frecvența pe care i-o propun eu...

-Păi, dacă-l porți prin toate evazionismele, ficțiunile și paradoxurile – nu-i va fi greu, și-o să renunțe?

-Auzi, știi ce? Te rog să citești romanul – merită, zău! Sigur o să-ți placă – sigur! E fain... Numa' să fii atent că e cam cu schepsis, cu cheie – înțelegi? Îl băgai într-o simbolică, măi, frate, de numa'! Plus că l-am și metaforizat de parcă l-ar fi scris Fănuș Neagu – Dumnezeu să-l odihnească!

-Parcă pledai cândva pentru realism, pentru...

-O, vremuri apuse, fratele meu, vremuri apuse!... Păi, ce, eu sunt mai prost decât alții? Acu m-am jmecherit și eu: îmi împăunez romanele cu niște ficționisme, de stă pisicu-n mustăți, îi trag o broderie ușor stranie, îmbălsămată cu apucături voiculesciene și baconskyene și... Realism! Ce e ăla? Gata, s-a dus, fratele meu, l-a păpat revoluția de la *opșnouă*... Acu decupez din realitate, bag în context fabulos, mai dau o raită pe la suprarealism și postmodernism, că astea suportă, mai stropesc puțin cu agheasmă evazionistă și gata, sunt la modă. Poate mă fac și cu vreun premiu literar...

-Da-da!, e posibil, însă, dacă nu și tipărești romanul...

-Aha! La asta te refereai și nu știi cum devine chestia? E simplu-simpluț – i-auzi: alo, editura? Vă salut, sunt... Aș vrea să-mi tipăriți un roman... Bani? Sigur că am – e ok? În seara asta trimit textul... Cât? Două-trei săptămâni? Perfect! Așa merge treaba, vecine...

-Apoi, nu merge rău...

-Deloc!

-Bine, am priceput, da' niște chestii-așa, mai sentimentale, mai..., nu are fresca?

-Sentimentale?!? Da', ce, mai suntem în epoca luminilor ceaușiste? Nuuuu! Așa că i-am băgat niște acte sexuale și niște perversiuni, de nu se mai desprinde cititorul din lectură...

-Adică obscenități...

-Domnu' vecin, aici nu mai umblăm cu mânuși, cu surrogate, vreau să zic. Mai au tinerii timp de suspine pe sub balcoane și de chestii? Mai e nevoie de ficțiune ori trimiteri evazive? Aiurea! Acu, gata: o discotecă, o serată printre blocuri, o cazare la garsonieră, etc., etc., pac-pac și gata... Știi la ce mă refer, nu?

-Scuză-mă, vecine, da-mi pare cam complicat...

-Păi, vezi, dacă nu citești proză actuală? Ești depășit, vecine... Tu ai *blog*?

-Nu.

-Păi, vezi, omule? De Maxim Gorki, ai auzit?

-Cum să nu? Nu e ăl de zise: *Omul, ce frumos sună acest cuvânt!*

-Oho!, ești departe... Și-a schimbat și el zicerea, a adus-o la zi: *Blogul, ce mișto sună acest cuvânt!*

-Extraordinar!...

-Da, aici nu te mai contrazic, vecine...

Însă, mintea, mi-e tot dusă
Către-opritele din viață!...

3.E TOT MAI TOAMNĂ...

-sonet-

E tot mai toamnă, Coryntină,
Policromia dă spre gri,
Un greier-abia mai suspină:
Of, iar e toamnă? Cri, cri, cri...

Priveliștea e tot mai sumbră,
Și-aleile tot mai pustii...
E tot mai lungă orice umbră...
Te mai aștept? Vei mai veni?

Aleea, ce-i spuneam „a noastră”,
De multe primăveri și veri,
Acum e tristă și sihastră
Și-mi pare-un drum spre nicăieri.

POEZIE

NOSTALGII DE TOAMNĂ

1.CU OTAVĂ ȘI GUTUIE

Deși, toamna e frumoasă
În rochița-i policromă,
Vremea e capricioasă,
Vremurile sunt de comă...

Va fi iarnă grea, se spune,
Și noi taxe, și noi prețuri,
Hai, iubito, pe pășune,
Să ne pregătim nutrețuri!

Ne-om umplea și noi cămara
Cu otavă și gutuie,
Să ne-apuče primăvara
Fără minte cam... tehuie.

2.POATE...

Poate că te deranjează
Că mă port cu tine rece,
Și că nu mai sunt pe fază
Să observ cum timpul trece...

Poate că ești intrigată,
Că am devenit apatic
Și nu sunt ca altădată
Un îndrăgostit... simpatic;

Poate că ești indispusă
Că mai am un rid pe față?

ÎN PARCUL DENDROLOGIC

E toamnă, iar în Parcul Dendrologic
Lucesc în soare frunze de văpaie...
Un domn distins își plimbă o potaie
Zâmbind senioral. Și logic.

Cu-o damă înțepată se-ntretaie –
Momentul e destul de psihologic –
Căci javra se zbârlește biologic,
Iar dama pare-o vie ciumăfaie...

Distinsul domn e un bărbat de toamnă,
Iar dama, ar cam face-o pe năluca,
Simțindu-și inima că o îndeamnă,

Să-și răzlețească mintea, ca năuca,
Deși, distinsul domn, îi zice: -doamnă,
Scuzați, vă rog: vi s-a zbârlit peruca?

Geo GALETARU

Destinul, acest animal care-ți sare în față

Vedea umbra mișcându-se pe peretele din față lui. O traiectorie ciudată, înțepându-i retina amorțită. Poate era puntea unui vapor care-și suporta nepăsător tangajul. Dacă ridici mâna și o miști încet, de la dreapta la stânga, umbra dispare. Și vezi atunci, pe măsuta metalică de lângă pat, acoperită cu tifon curat, flacoanele strălucitoare și pungulițele de hârtie, în care ghicești pastilele rotunde, galbene, roșii, dulcele la gust. Umbra reapare, lățindu-se pe perete. Un păianjen din aceia imenși, care-și fac veacul departe de zgomotul terifiant al tramvaielor și de țipetele ascuțite ale vânzătoarelor de semințe. Aici, camera aseptică, orbitoare, în care poți să visezi în liniște la catastrofele de afară. Departe de coșurile cu flori multicolore de pe trotuarele orașului, pete stridente în cenușul omniprezent și suveran. Suferi, desigur inutil, că nu poți pipăi colțul zgrunțuros al clădirii cu patru etaje, din subsolul căreia răzbat mirosuri amestecate și, din când în când, zgomote ciudate, un fel de zăngănituri metalice, ca și când s-ar ciocni trenuri subpământene. Scoarța copacilor, înșirați de-a lungul liniei de tramvai, stă gata să pleznească sub greutatea și presiunea sevei. Un țipăt scurt, o pasăre amețită de năvala aiuritoare a aerului de aprilie. Gratiile subțiri de la ferestre segmentează cerul, îl exilează într-o depărtare inaccesibilă, furând segmente întregi de peisaj. Umbra de pe perete crește, este acum o pată întunecată și tremurătoare în plină expansiune. Ridici din nou mâna în dreptul ochilor, o miști, cu aceeași încetineală lipsită de speranță, de la dreapta la stânga. Printre degete se scurge un fir subțire de lumină. Lumina pătrunde cu violență în acvariu și-l încarcă, brusc, de o strălucire mată. Ariel privește fascinat peștișorul roșu, cu dungii negre, alunecând, ca o torpilă lunguiață, de la un perete la altul. O mișcare elegantă, demnă de acest maestru al adâncului. Ceilalți peștișori fac mișcări languroase, stârnind reflexe stranii, într-un fel de dans nupțial de o voluptate studiată, oarecum caraghioasă printre fragmentele de alge care plutesc calme în micul abis. Lipsește din cadru doar pisica aceea leneșă, cu pupila dilatată la maximum, dând târcoale sticlei incasabile, fortăreței inexpugnabile, între zidurile căreia se zbenguie papagali multicolori, păsări colibri tăind cu violență straturile dense de aer, planoare fastuoase intrate într-o ireversibilă derivă. „Vino, dragul meu, privește tabloul acesta și spune-mi ce vezi”. O cărare

șerpuitoare, flancată de ferigi înalte și fremătătoare, pierzându-se în semiobscuritatea vegetală, vegheată de pașii felinelor care se strecoară printre liane, pe sub vaste portaluri de crengi. Călăuza merge ferit, cu grijă să nu trezească din letargia amiezii șerpuii cu solzi argintii și zornăitori. Pașii săi alunecă pe covorul verde, cu siguranța celui ce-și cunoaște meseria. Și meseria sa este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-aștepți. Ariel simte broboanele de sudoare adunându-i-se în mijlocul frunții. Un frison de panică îi încrețește pielea, strecurându-i în suflet îndoiala. Unde mergi? îl întrebă umbra din dreapta sa. Ariel nu răspunde, căci simte teama dându-i târcoale ca un animal de pradă. Își întoarce privirea spre tabloul masiv de pe perete, cerșind parcă o înțelegere de la chipul grav, brăzdat de o solemnitate scoorțoasă, al bărbatului ce privește cu demnitate în zare. Pe pieptul său bombat se odihnește resemnată o decorație uriașă, semn al virilității cu care personajul a înfruntat, la timpul potrivit, adversitățile vieții. O existență exemplară, desigur, un parapet rezistent în fața furtunii. Privindu-l, Ariel se simte mic și nevolnic. Mâna lui tremură câteva clipe în aer, înainte de a poposi pe cutiuța cu pastile roz. Extrage una cu degete nesigure, o ridică în dreptul ochilor, apoi, cu cealaltă mână, apucă paharul cu apă și-l duce, aproape visător, la buze. Vâră pastila în gură, o împinge grijuliu cu limba spre cerul gurii. Soarbe o înghițitură. Înghite. Asta-i. Micul supliciu a trecut, dar a lăsat în urmă un gust de cenușă. Lui Ariel îi vine să scuipe, dar se abține. Nu se face, gestul l-ar descalifica iremediabil. Urechea lui atentă prinde un zgomot înfundat, ca o bilă rostogolindu-se silențioasă pe suprafața pufoasă a unui covor. Bila se apropie, reverberațiile ei cresc în intensitate, fac să trepideze geamurile fragile. Perdelele glisează pe suprafața sticlei, stârnind un foșnet săcâitor, care se transmite în aerul camerei, încercându-l de un indefinibil mesaj vibratil. Cercuri concentrice joacă în fața ochilor lui Ariel, mici turbioane tăindu-și vad în spațiul dintre ușă și pat. Acum s-ar putea să intre mama, fără un cuvânt, fără un gest, doar pașii ei înaintând tăcuți pe mocheta roasă care acoperă parchetul. Un halat imaculat, ca o spumă a zilelor sau ca zăpezile de pe Kilimanjaro, îi acoperă trupul slăbit de vârstă și de resemnare. Doar ea, acum, mama – apropiindu-se de pat, cu un surâs misterios și cald agățat de colțul gurii amare. Mama ține în mână perfuzia cea de toate zilele. Și meseria ei este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-aștepți.

**Nicolae
CORNESCIAN**

pșihoz

Îlucid. În sfârșit reușisem să-mi procur un Walther P22 Nickel. E tocmai bun pentru ceea ce intenționez să întreprind.

Nu l-am văzut niciodată, dar m-am hotărât să-l elimin, să pun capăt genunii în care, așijderea întunericului dens, de o răceală tăioasă, încep să mă cufund. În aparență, stările de indignare ce duc spre paroxism sunt induse doar de propriile gânduri, de supoziții oripilante și năzuințe stărnite de unicul adevăr: faptul că el există. În realitate, totul e cât se poate de confuz. De când afirmase că nu sunt altceva decât o nălucire, mă simt urmărită de senzații inevitabile de ocară. E ca și cum aș fi doar o aglutinare de caractere sordide, cu obstinație agasantă contribuind la profilarea circumstanțelor înfiorătoare, atât de des întâlnite în textele sale.

Îlucid.

Nava Jadran acostează înainte de miezul nopții. Din port până la casa lui ajung în mai puțin de o oră. Știu unde locuiește. Cunosco zona. E un spațiu grotesc. Ultima dată când am fost în acele locuri, chiar și văzduhul de acolo părea estompat și sticlos, plin de sfară groasă, asemenea norilor cu cioburi reci infiltrându-se în laricii și frasinii dimprejur. Mă simțeam ca o fiară veloce, pierdută la marginea lumii saturate de ploii acide, cu irizări stranii de sânge rubiniu.

Am să-lucid.

„... presupunem că sunt doar niște exonerări. Însă, tocmai acum ne-au parvenit ultimele informații de la colegii noștri aflați în radă. Încă nu suntem siguri, dar după spusele celor ce se ocupă de radiolocație, se pare că vasul de croazieră nu poate stabili niciun contact cu punctul de comandă. Pur și simplu, dispăruse de pe toate radarele, intrase în ceea ce, folosind limbajul de specialitate, se numește con de vid.”

Mă sastiseau asemenea anunțuri. Îmi induceau o profundă stare de indignare. În ultimele trei sau patru ore, la intervale regulate, precedând pauzele de reclamă, *Naxi radio* venea cu ipoteze noi, opinii, dar nimic concludent. Mă pregăteam de somn. Leșind din aplicația FM, pe ecranul iPadului – valuri flamande pudrate cu pixeli diamantini, compunând formele stelelor inexistente – ceasul indica miezul nopții. Tăcere. O tăcere sinistră m-a întors la realitate. Tocmai când intenționam să mă îndrept înspre dormitor, în bezna

păcloasă de dincolo de geamul din stânga ușii a mijit ceva alb. S-a mișcat. În secunda imediat următoare, în cadrul ușii apăruse o siluetă stranie. Era o femeie. Îmbrăcată în alb, străina ivită de nicăieri mă săgeta cu niște ochi umezi și reci.

- Ajută-mă! șopti gutural, sprijinindu-se de catul ușii...

Apă!

Apoi a îngenunchat. Preț de o clipă am presupus că se abandonase unei teatralități ieftine, o formă nepotrivită de implorare. Dar m-am înșelat, căci tocmai când am înțeles că tot ce vedeam era al naibii de real, capul ei se izbise de dala de gresie neagră. M-am speriat. Cuprins de toropeală, aveam senzația că voi ieși din mine însumi, știind că în interiorul ei ceva se năruise. Din tot ce vedeam, doar părul ei vioriu-grizonat, emanând un miros cald, ca dintr-o altă viață, ca și cum ar continua aceeași vălurire constantă, confirma prezența vieții, o viață străină, ce depindea doar de salvarea mea și de ajutorul providenței, dacă ar fi să recurg la exagerări fanteziste.

Tot ce a urmat părea, mai degrabă, scenariul visului recurent, de care nu izbuteam să mă eliberez, să mă desprind ca de ceva sălbătic, detașat de realitate, derivat dintr-o perpetuă asiduitate a părerilor false. A trebuit să treacă mai bine de o oră ca să-i aud vocea total schimbată, vibrând în interiorul meu ca un talaz cald, întremător.

- Nu știu cine sunt. Nu-mi amintesc nimic. Absolut nimic.

N-aveam nicio idee. Nu știam cine era făptura din fața mea. O vedeam pentru prima dată. Era frumoasă. Ireal de frumoasă. Când, din instinct, absolut necugetat, întinsesem mâna hotărând să șterg doar un fir aparent, de un roșu-opal, ce i se împăslea pe marginea buzei inferioare, am simțit cât de rece și aspru devenise aerul ce ne separa. Spre surprinderea mea, ea n-a schițat niciun gest de ripostă. Doar a închis ochii, ademenindu-mă în universul haosului ei, elaborat în detaliu, de care încă nu eram conștient. Intenția era clară. Cedându-mi, eram sigur că n-ar fi manifestat niciun sentiment născut întru totul neașteptat, ci, mai degrabă, respectiva atitudine ar fi fost doar o formă de grațitudine; unica, firește. Desigur că nu-mi permiteam s-o înjosesc.

- Îndepărtează-te! rostise tombal. Ești... Ești un...

Era doar o demență. Cum de nu mi-am dat seama? Ori poate că interpretasem total greșit conjunctura la care am ajuns.

- De multe ori, destinul nostru depinde doar de puterea de a ignora faptele necugetate, induse de gândurile născute în momentele decisive.

Știam ce gândea. Bănuiam. De parcă și privirea ei, aparent pierdută, începea să se înăsprească. Mă sfredelea. Trecea prin mine căutând întunericul aproape lichid, cu niște aripi impenetrabile lipindu-se de sticla geamului din spatele meu. Trăiam tocmai acele momente premonitorii, care preced dezastrul ineluctabil. Aveam perfectă dreptate. Ea se pregătea de atacul decisiv. Intempestiv, cu un gest bruscat, și-a scos mâna dreaptă, pe care tot acest timp o ținuse ascunsă sub vesta de cașmir, de nuanța plumbului topit. O întinsese înspre mine.

- Depărtează-te! porunci amenințându-mă cu pistolul pe care inițial îl confundasem cu un giuvaer nepotrivit.

- Te-am ajutat să-ți revii, și jur că nu te-am atins tot acel timp cât ai zăcut inconștientă.

- Doar din cauza ta nu mai știu cine sunt.

Habar nu aveam cine era străina ce mă admonesta în propria-mi casă, cum nici nu puteam să înțeleg ce se petrecea de fapt. Ceva neutru, un gând apărut spontan, mă obliga să cred că doar eu mă făceam culpabil de întreaga șaradă. Se părea că imaginarul meu atinsese coardele sensibile ale realității alarmante tocmai prin mijlocirea generalizărilor în care se putea recunoaște oricine, chiar și psihopații așijderea ei.

- În acest caz țin să te dezamăgesc. Nimeni nu știe cât de multă realitate există în tot ce vedem. În mod cert, sigur e doar ceea ce nu vom vedea niciodată, finalul nostru.

Din păcate, ea n-a reacționat așa cum m-aș fi putut aștepta. Nu protesta. Mult mai intensă decât imaginea ei îmi părea lumina ce-i profila conturul tot mai confuz, bucăți de lumină orbitoare, fisurându-se, urmând a se risipi în schije de irizări metalice. Știam că asemenea luciri ispititoare putea avea doar fulgerul văzut de cel care îi va deveni cenușă. Era clar că nu aveam cum să mă opun. Orice mișcare necugetată ar fi însemnat sfârșitul. Desigur că și contrazicerile ar fi înrăutățit și mai mult situația.

- Știu unde am greșit, încercam s-o înduioșez. Dacă aș fi știut că tot ce făceam era incorect, poate că nu aș fi ajuns chiar până aici.

- Pentru a evita durerea, n-ar trebui să ne amăgim cu tot felul de presupuneri inutile. Doar așa se va întâmpla doar ceea ce trebuie să se-ntâmple.

La naiba! Mi-am zis în sinea mea. Tipa asta gândea tocmai așa cum scriam.

- Cunoști finalul *Extremelor*? continuam același joc al mistificării, referindu-mă la varianta ebook a romanului la care avusese acces un număr restrâns de cititori.

- Taci! explodase într-un exces de furie. Tu... tu nici nu trebuia să existe.

- Tind să-ți dau dreptate. Doar că, în cazul meu, comparativ cu existența ta, o parte din tot ce a fost a rămas pentru totdeauna.

Apoi am amuțit. Mi s-a părut că degetul de pe trăgaci, ca și întregul ei trup, se abandonează unui tremur incontrollabil. Pe cât de insignifiant începuse totul, pe atât de accentuat și imoral părea deznodământul. De acum totul gravita doar în jurul unei banale neatenții. Treizeci și ceva de ani atârnav de o singură clipă, care, de altfel, însemna tocmai unica rezolvare a dilemei declanșate doar de mintea mea. Chiar și într-un plan pur teoretic, mă simțeam nevoit să trec dincolo de cumpăna încifrată într-o simplă secundă; ultima.

- Doar în clipa în care începi să înțelegi că cel pe care l-ai iubit nu mai poate fi conștient de supliciul tău, doar atunci îți recunoști abaterea.

- Știi cine sunt? Știi că... ?

Se pare că știam ce voia să spună. N-am insistat. Cu priviri febrile începeam să caut breșa prin care aș fi putut evada din propria-mi casă, umplându-se cu un aer vâscos, căruia nu mă puteam împotrivi. Golul vibrant devenea volatil.

Se dilua în mine. Tocmai acolo unde resimțeam ceva străin, dureros, aspru. Ceva rugos, precum o mucoasă fisurată se fărâmița într-un colb vaporos, astupând nodulii vitali. Probabil că un glonț, o așchie de plumb fierbinte, ar fi fost îndeajuns ca, atingând inima, să disperseze sursa luminii presupuse, în care privirea interioară, amplificând iluziile, încețoșa tot ce mă înconjura, tot ce vedeam; încă vedeam. L-am aruncat o otheadă disprețuitoare, de animal îndurerat, continuând să-și muște agresorul în timp ce murea. Răspunsul ei era la fel de sarcastic: mi-a zâmbit arogant.

- Știu, încercam să schimb regula jocului.

- Nu știi nimic. Absolut nimic. Nu știi cine sunt.

- lubeam doar propriile iluzii, găvind în fiecare străin tot ce voiam să fiu. Acum știu cine sunt, pentru că simt cine ești. Îmi ești.

- Nu știi nimic! stăruia în ireverențele sale. De-ai fi în starea mea, ai proceda la fel. La tot ce-am trăit, de când am aflat de existența ta, sigur ai mai fi adăugat toate acele supoziții, ce în mod inevitabil duceau la premedități și psihoze.

- Doar ignorând presupunerile, înfruntând aberantul, devenim stăpânii propriei realități, insistam ca și cum aș fi încercat să înlătur amintirile ei indelebile.

- Închide ochii! mi-a poruncit, emanând doar o căutătură morbidă de jiganie împăiată.

Am ascultat-o.

- Am învins, șoptisem aproape ininteligibil. Te-am învins.

Un sunet înăbușit de ecoul tunetului dintr-un anotimp inexistent a suprimat chiar și vibrația respirației îngreunate. În mine se rupsesse ceva. Și totuși, rămâneam conștient. „... căci doar în viața mea poți să fii chiar atât de prezentă, atât de frumoasă...”, continuam să gândesc pe acordurile unei uverturi aproape ireale, curgând din spațiul după care începeam să tânjesc.

„*Toți pasagerii navei Jadran au fost dați dispăruți*”, anunțau cei de la *Naxi radio*.

Abia după câteva minute, izbăvit de orice reacție de răspuns, am conștientizat că tot ce s-a petrecut era doar un joc stupid. Arma nu era încărcată. Am deschis ochii. Străina ivită de nicăieri mă fulgera cu aceeași privire umedă și penetrantă. Zâmbea. Se apropia. Șoptea:

- Și totuși, mă iubești.

Ladislau DARADICI

ÎNTRE CASA VIEȚII ȘI CEA A VEȘNICIEI

DOAMNA KALLÓ ROZSIKA VISASE FRUMOS: se făcea că are șaptesprezece ani și că e măritată cu András. Iar András o preaiubea și dimineața și seara și n-ar fi slăbit-o nici măcar noaptea, că doar era tânăr, puternic și preafrumos. Deschizându-și ochii, se rușină nițel de visul cald și moale de viață trăită care-i răscolise măruntaiele. Își șterse fruntea de sudoare și îngenunche, rostindu-și rugăciunea, pe urmă se duse și deschise ușa către terasă ca aerul dinspre pădure să-i inunde casa. Nu se putu abține să nu-și privească mormântul: era acolo, în dreapta, aproape de livada cu vișini; ea însăși alesese *locul*. La început i se păruse nițel straniu să-l aibă tot timpul sub priviri, însă cu timpul se obișnuise, ca apoi să simtă tot mai mult nevoia să-l revadă. Pentru că de câte ori îl privea, o liniște caldă i se revărsa în suflet; era ca o apropiere de îngeri, de Dumnezeu. Ca o depărtare, în același timp, de păcatele lumii acesteia, cu crime și violuri, preoți înjunghiați în biserică și prunci lepădați la gheana de gunoi ori copii mâncați de câini vagabonzi. Noroc cu primarul ăsta de nădejde, Dumnezeu să-l ierte, în cele din urmă făcând și el o faptă bună pentru oameni! Că datorită lui are ea acum două case, cea de sus, de la etajul unu, și cea de jos, *de la parter*, căci așa-i plăcea ei să spună privitor la mormânt și nu *de la subsol*, cum mai ziceau, în bășcălie, unii...

SE SPUNE CĂ, TREZINDU-SE după un coșmar în care se făcea că morții din cimitirul municipal se luaseră la hartă din pricina înghesuiei, primarul Solomon decise în înțelepciunea sa cea pe de urmă că a sosit vremea înființării unui nou temeteu la marginea localității. Urbea extinzându-se, cimitirul orașenesc devenise neîncăpător, prețul mormintelor crescând alarmant. Consilierii votară ca noua locație să fie situată pe colinele dinspre vest, între oraș și pădurea de goruni. Și s-a mai votat ca în primii cinci ani cetățenii urbei, indiferent de vârstă, sex, religie sau orientare politică să beneficieze, în caz de deces, doamne ferește!, de locuri de veci gratuite și, în plus, ca cei care doreau, în viață fiind, să-și achiziționeze un astfel de loc, să plătească o sumă modică în contul primăriei. A fost un gest frumos din partea municipalității, dar și o mișcare inteligentă, pentru că, începând cu a doua zi, cimitirul Bunavestire din oraș, vechi de secole, și-a închis practic porțile, punându-se astfel capăt scandalurilor, proceselor și afacerilor cu morminte. Și pentru a-i împăca și pe locatarii celor trei blocuri de la marginea orașului care se treziră, fără voia lor, cu cimitirul sub geamuri, primarul însuși înmână fiecărei familii un act de

proprietate pentru un loc dublu de veci, astfel rezolvându-se toate problemele privind și acest aspect delicat pentru următoarele mandate...

ACOLO, ÎNTRE COLINE, SUB O SALCIE, se aflase dintotdeauna un *forrás*, adică un izvor, din pricina asta cimitirului spunându-i-se, încă de la început, *Lacrima morților*. Odată ce primele morminte au fost ocupate de noii *locatari*, oamenii au renunțat să mai bea de acolo, apa fiind folosită doar pentru udarea ierbii de pe alei și a florilor de pe morminte. Au fost plantați copăcei din loc în loc pentru a face umbră, cimitirul nou transformându-se în scurtă vreme într-un loc de promenadă agreabil. Zilnic, doamna Kalló Rozsika cobora printre blocuri în piața din apropiere, procurându-și zarzavaturi și fructe. La parter se afla și un mic ABC de unde-și cumpăra lapte și ouă, ulei și zahăr și pâine. Mai mult timp pierdea prin bucătărie, căci la cei șaptezeci și șapte de ani se răsfața încă, măcar la prânz, cu mâncare caldă. Pentru că, în rest, o găseai în cimitir. Cu timpul, copăceii crescuseră, aleile răcoroase umplându-se de băncuțe. Mormintele păreau sufocate de flori. Doamna Rozsika învățase cine și unde e îngropat, era frumos să treci pe alei admirând monumentele funerare, chiar dacă mormintele de alături nu fuseseră ocupate, încă, toate. Era de-a dreptul fascinant: câte morminte, atâtea destine, câte destine, atâtea povești...

SE SPUNE CĂ, TOT REFĂCÂND DRUMUL acela dintre apartament și cimitir, la un moment dat bătrâna nu mai știa care e adevărata ei casă și care e lumea căreia îi aparține cu adevărat, iar dacă întreba, n-o ajuta nimeni, de parcă nu-i înțelegeau vorbele și nu-i puteau răspunde, ori poate că glasu-i era prea stins de-acum ori foșnetul crengilor de vișin îi învăluiseră sufletul într-o adiere atât de caldă și de moale încât îi transformau șoapta într-un abia perceptibil surâs și o necontenită, aproape copilărească, mirare... Dar poate că nici ea nu întreba omul potrivit, după o vreme lucrurile amestecându-se de-a dreptul, locatarii celor trei imobile petrecându-și o parte din viață în cimitir, în preajma propriilor morminte, din *casa-de-viață* tot coborând să-și vadă *casa-de-veșnicie*, încât la un moment dat nu se mai știa care e una și care e cealaltă, pentru că mulți dintre ei, chiar mutându-se jos cu certificate în regulă, continuau să tot urce, în cele din urmă nemaștiindu-se cine e viu și cine e mort, deoarece toți eram acolo și ne salutăm, vizitându-ne și întrebându-ne ce mai e nou prin lume, cât costă roșiile și dacă a fost suspendat președintele ori a picat guvernul, toate aceste lucruri minunate datorându-se preacumintelui nostru primar Solomon pentru al cărui suflet ne mai rugăm din când în când, domnia-sa fiind printre primii care s-au mutat aici definitiv, din îmbelșugata sa *casă-a-vieții* în această mai modestă, dar mai durabilă *casă-a-veșniciei*, după ce mâncase și băuse cu consilierii o noapte întreagă, dimineața ieșind pe pajiștea de lângă cimitir să joace fotbal... Și atunci îi pleznii inima, erau de părere și vii, și morții, fie-i țărâna ușoară...

Camelia Iuliana RADU

Pietricica

Fetița aduna pietre; bucățele de bazalt colorate mărunț, verzui, rozalii și albastre... le pune pe pervaz și într-o rază de soare, culorile ieșeau din pietre și făceau în aer rotocoale vesele; cele albastre îi vorbeau despre ploile de vară, pline de hohotele de râs ale bătrânilor nori, veniți să înveselească mereu copacii înghesuiți de asfaltul încins. Cele verzi... erau lacuri adânci de munte, în care răcoarea își găsea vara culcuș; iar cele roz... ah, ele vorbeau de vacanță, de mirosul caiselor, de obraji ei dimineața... Într-o zi a primit o piatră ciudată, amestecată; bunica îi spunea licurici. Era ca o prăjiturică în multe foi argintii; pietricica asta dormea... strânsese fire de lună, le aranjase frumos și dormea; așa s-a minunat! Adică pietrele pot strânge lumina și o pot cuibări în ele? Ce minune! Pietre de lumină... dar cele care adună soarele? Peste un timp, a mai primit o piatră luctoare... un fir de minereu... era plin de soare; îl puse pe pervaz și văzu cum în aer dansau mici sori, ce risipeau zeci de scânteii multicolore; pietrele puteau aduna și soarele în ele... Într-o zi a venit și piatra care strânge stele. În micul ei castel de lumină, fetița văzu dansând șiraguri de stele; și toate, toate îi vorbeau într-un fel anume... o priveau în ochi și glăsuiau direct în mintea ei, asemeni unui vis... transparent. De câte ori viața din jur devenea cenușie, fetița își lua sertarul cu pietre, îl așeza pe pervaz și vorbea cu pietrele... și fiecare spunea povestea ei... și fiecare, de câte ori se întâlneau, mai pune ceva în plus la poveste... și încă ceva... și încă ceva... încât poveștile nu se terminau niciodată, iar fetița nu se plictisea. Într-o zi însă... într-o zi... tatăl ei a venit nervos de la serviciu; căuta niște acte și nu le găsea; dădu cu ochii de fetiță, îi smulse sertarul, aruncă pietrele pe geam și îi spuse să termine cu prostiile, să-și vadă de ale ei; fetița nici nu putu să deschidă gura... privea, de la etajul 4, pe fereastră, asfaltul trist... Lacrimi mari se amestecau cu pletele ei castanii, căzând fierbinți pe mânuțele neputincioase; sertarul gol era pe jos, pe covor... într-o crăpătură, zări un fir de cristal ce lucea mic, mic... i se păru ca un zâmbet secret... Un fir de nisip... și el adunase soare...

Zilele treceau și fetița nu mai îndrăznea să adune pietre. Sertarul se umpluse cu hârtii, iar ea nu mai stătea la fereastră. Într-o seară, simți că plutește. Mama îi pune mereu comprese pe frunte și spune că e frumoasă, că e roșie ca un măr și că seamănă cu Albă ca Zăpada... apoi totul s-a întunecat... i-a fost deodată frig... și frigul creștea... ca zăpada, troienindu-i pieptul... atâta frig... atâta frig... totul era alb, era rece... ea însăși era un fulg plecat spre depărtări... A început să plângă. Unde e soarele, unde e lumina? Unde e pământul dogoritor?

În oceanul de zăpadă, fetița văzu cum scânteiază ceva... era piatra care aduna soare... ea cresc, cresc, până deveni un palat plin de lumină și fetița păși în el... "Mulțumesc, mulțumesc..." rosti, simțindu-și obraji dogorind... dar lumina aurie nu îi răspunse... îi zâmbi caldă și dispăru... Deschise ochii. Mama râdea: "Ce copil politicos, mulțumește și când primește doctorii amare!" Nu înțelegea nimic... Un gând străluci în mintea ei... da, va privi luna... va aduna și ea fire lungi, de argint, care să îi lumineze visele... se va oglindi în lumina stelelor și le va asculta poveștile, pentru zilele cenușii; va vorbi cu soarele și nu îi va fi frig niciodată... Va strânge o comoară în suflet! O comoară de lumină... Și nu va mai fi singură. Ce lucruri frumoase o învățaseră pietrele! Știa că ele acum călătoresc în lume, în fire mici, amestecate cu vântul... le sărută în gând și se ridică din pat; o auzi pe mama: "Ia te uita?! Asta mică și-a revenit!"

desen Camelia Iuliana Radu

Luminița ZAHARIA

striptease

cel mai gigant printre titanoptere
stătea cu măreția la vedere
numărul ăsta-i reușea precis
dar publicul îl provocă la bis
chiar dacă argus însuși i-era socru
își scoase caracterul mediocru
riscînd să-și deconspire fontanela
își răsturnă pe scenă chiar pubela
urmară – povestesc din amintiri
aleator, întocmai ca la știri:
ciorapii roz brodați de dulcineea
plocon că i-a tratat cîndva acneea
pielea cu tatuaje elocvente:
de la femei, chintale de amprente
chiar ochelarii verzi, de cocalar
cel mai mincinos deget – inelar
mușchiul dorsal cu care se mîndrea
din fibrele nervoase – o andrea
limfa predominant speculativă
puterea de hipnoză colectivă
stomacul cu inserții rococo
pretinsa lui retină art nouveau
și cîrlionții mîndri și i-a smuls
apoi, mînat de un ciudat impuls
scoase din piept un testament grăbit:
„ce-a mai rămas din mine de iubit
e pentru voi, drag public feminin!
poftiți, fără restricții, la festin!”

ce a urmat, nu e de povestit
am prins și eu un neuron sfrijit
și, jur!, pe soma lui, cursiv, scria:
„n-a locuit aicea nimenea!”
morala, cine-s eu acum s-o trag
și de vă pare că m-asemăn vag
cu subiectul meu, vă înșelați
am cicatrici firești pe omoplați
și-am relatat fără parcimonie
un fapt real în trup de poezie

mă duc acum să mă înfofolesc
și stripteasul diurn să-mi pregătesc
nu spun c-am să ating grandoarea lui
dar inocența mea va naște pui

grăbiți-vă, cît e deschisă lista...
vă pupă lulumina ziarista

transcrierea fonetică a iubirii

marile teme ale omenirii s-au epuizat
poezia și-a trăit traiul
cuvinte, sentimente – același plagiat
maștera strînge lacrimi cu vătraiul

trai pe vătrai! conchide alchimistul
convins că numai el mai poate
s-aducă ceva nou în vorbosferă
literaturi de specialitate
plutesc în derivă așteptînd să se nască
un alt einstein un alt *mephistopheles*
ori un alt che răbdînd o altă bască

vine și îndrăgostitul mînios tare
că i se pune la-ndoială ineditul
capra vecinului face pe interesanta
și-nvață să mînuiască omenește cuțitul

doftorii sufletului își pun parafa cu parafină
e plin spitalul inimilor arse
trubadurii vremii strigă afon iubirii:
– adio deci, tu, farsă între farse!
femeile își dau arama pe față
sperînd să le remarce căldărarii
bărbații își revendică dreptul la viață
și-și parfumează cu formol ițarii

– serotonina mea! îmi urlă escu
convins că sunt ludică tare
eu cu mansarda goală îl privescu
și urc pe sobă înc-un drob de sare

aștept un marțian din marțipan
la o adică să îl pot mîncea
dac-o rata resuscitarea noastră
să folosească barem la ceva

între timp mă ascund în grădina secretă
unde dau flit minciunii trandafirii
risc orice să învăț de la ei, spin cu spin
transcrierea fonetică a iubirii...

Teodor DUME

**câteodată și Dumnezeu rămâne
singur**

stau în mijlocul unei lumânări aprinse
și tremur
în tot acest timp întunericul
iese din mine ca dintr-un chip
fără umbră
simt greutatea cerului cum
se prelinge în oameni

liniștea scrijelește adânc

s-ar putea spune că cineva a trecut pe aici
și într-o bună zi va întreba de mine
iar tu prin fereastra închisă
o să-l rogi pe Dumnezeu
să țină timpul în loc

eu voi privi din tăișul unei lacrimi

stare de independență

Colecția: Texte Filozofice

la două priviri distanță de orice urmă
ce ar putea trece prin mine
respir sângele care
a pătruns lutul
în drum
spre rădăcina facerii

dinspre răsărit se eliberează lumina
ca o jertfă...

Nuța CRĂCIUN

malul abrupt al cuvintelor

când devii trist rămâi singur în
pragul casei tale
ca un copac ce nu cunoaște libertatea mersului
te slujești de cuvinte ca de o plasă de prins muște
atâtea lovituri de ciocan în piatra filozofală
și nimic nu explică moartea

construiești singur temnițe în care îți închizi pe viață culorile
lași liber negru culoare pe care poți fredona în voie
după îndoielile sufletului tău
noaptea te ucide sub poveri pe care nu le mai poți duce
nu ai găsit nicio divinitate care să dăinuie
care să-ți miște puțin sufletul
așa cum ceaiul luat împreună după clipele de dragoste
îți înmuia oasele
că simțeau cum dormeau în tine toți îngerii și visau liber
istorii simple fără eroi și fără cuceriri

acum cuvintele ți-au îmbătrânit subit
iar moartea lor nu e decât un mod de a marca timpul
un tic ceva mecanic ce învârtește lumea pe degete
cu sens fără sens nu-ți mai pasă
ca-ntr-un muzeu în care nu se mai moare
se alunecă doar dintr-un timp în altul
până când oamenii din jur devin oameni normali
iar normalitatea o ușă falsă
mai falsă decât zâmbetul Monei Lisa

Ioan VASIU

Să știi...

să știi iubita mea că te anunț
când voi intra în visul tău descult
să știi că-ntr-un poem o să te strig
când de singurătate-mi este frig

să știi iubita mea că o să plâng
într-un amurg sălbatic și nătâng

să știi că-ntr-un târziu o să te rog
îngenuncheat precum un inorog

să știi că într-un vers vreau să m-ascund
cum mă ascund sub sânul tău rotund...

Dragoste

când voi muri va ninge cu petale
de trandafiri peste iubirea mea
și va ploua cu lacrimile tale
peste țărâna umedă și grea

eu voi păși pe un covor de stele
tu vei rămâne-n urmă tot mai tristă
și mă voi pierde-n nopțile rebele
cum dorul se ascunde-ntr-o batistă

când voi muri va bate-n catedrală
un clopot spânzurat de-o amintire
și va rămâne casa noastră goală
ca un poem de dragoste subțire...

Curcubeu

atâția nori
dansând
în jurul
meu
și tu
râzând
precum un
curcubeu...

Simion COZMESCU

Nevroză

abandon la marginea rochiei tale
malul unei nevroze pătimășe
capătul unui interogatoriu mut
în refugiul unui trandafir strivit de genunchii tăi
sunt o clopotniță dintr-un sat inundat
părăsește-mă salvează-te
agață-te de ultimii credincioșii mei corbi
spui și prăbușirea începe din mine
tăcerea mă ajunge cerând iertare
apăsată ca o cârpă pe un cord deschis

Idilă în orașul oceanic

ieri îmi bombardai teritoriile din zeppelinele purtate
o singură dată de altcineva înaintea ta
acum am evadat coborând prin mirosul
clorofilei de vise umede din frunze purtate
o singură dată de altcineva înaintea ta
parașuta o strâng o ascund în scorburile unei inimi bătrâne
părăsită de sânge
nelocuită de păsări
tristă ca tăcerea prinsă în pânza pictată
de penelul văduvei negre

aștept să vină spre mine orașul necunoscut marcat de
semnul ce ridică din umerii osoși ai neîncrederii
cerul se îndepărtează luat de zeppeline
plutind ca niște cântece de balenă
sunetul arde torță îngenuncheată într-o făptură miraculoasă
luminează secretul tău nume purtat
o singură dată de altcineva înaintea ta
palma îmi vine încet din urmă
odată cu suburbiile orașului oceanic
unde din valuri plouă cu aer
unde rigolele sunt înfundate de epavele meteoriților
unde trecătorii au pașii curgători spre izvorul oceanului
iar locuințele îi așteaptă ca niște pești nemișcați
orașul mă înghite cu totul doar visele-mi sunt
respirate de aceea care ți-a purtat numele înaintea ta
cea mai frumoasă dintre amazoanele marine
călărind marea verticală dintre sufletele noastre

ieri îmi bombardai teritoriile din zeppeline
cuvinte atomice iradiu absorbind orice urmă de viață
întâmplătoare
azi mi-ai găsit parașuta ascunsă în inima bătrână
câinii tăi se transformă la marginea orașului oceanic
în timp ce îi hrănești cu bucăți din sânul drept
tu a doua dintre cele care au purtat secretul nume
iubito

Violeta DEMINESCU

universal donatoare de iubire *cântece violete*

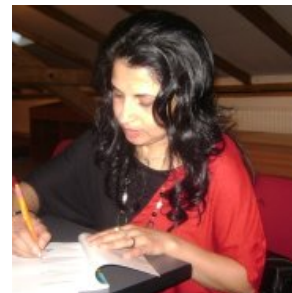
caut cu privirea
la grinda cerului
biciul lui Dumnezeu
rămas uneori în cui
întrebările femeii sunt altfel

să ies din nesine
ca dintr-o apă neagră
joc șotron de lumină
pe sub sălciile vieții

încep drumul înspre izvoare
invers decât știam
dinspre catapeteasmă
către pământuri
să mă îmbrac în lege
ca în taină
pruncul adus la botez

atunci de-abia
voi fi un râu de stele
coastă din soare
femeie
împărtășită floare de rodie
prin miezul roșu
al luminii

Mihaela AIONESEI

1. cu tine sunt anotimp

timpul răsfoia monoton file de cer
rătăcite în labirint
când femeie când copil,

și vine ea, zăluda!

trece prin mine ca glonțul
printr-un stol de vrăbii
îmi pune un căluș să nu strig,
scoate mucegaiul,
împrăștie praful din oase
veneale năpârlesc
iau forme de șarpe
intenții oprite la jumătate de anotimp
se zvârcolesc de verde

simt miros de sânge nou
de soare, de muguri

și cânt ca o ciocârlie
care își aude prima oară glasul.

2. când îmi ești

mi-am potrivit sufletul cu al tău
jumătăți ruginii rătăcite
în al vieții hambar
căutăm aroma altui anotimp
desfrunzind emoții
în palme amuțite de dor

din preaplin cad semințe
încolțește roua
toamnele își dau pădurile deoparte
iernile clocotesc

sub talpa lor
un cireș
îmbrățișează lumina
între noi fluieră iubirea.

Daniel LĂCĂTUȘ

Din volumul (în pregătire) *Nu-l vreau pe √-1*

Nu-l vreau pe √-1

cât de mult timp a trecut
de atunci din timpul școlii
când am întâlnit prima dată pe √-1
o amintire vie
ca și când ar fi tăiată în timp
sala sferică
zeci de capete rotunde
și profesoara noastră de matematică
etalându-și geometria formelor sale
multă vreme am crezut
că ea era necunoscuta din ecuațiile mele
într-o zi ne-a vorbit
despre radicali
și îmi amintesc că am plâns
bătând cu pumnii în masă
și am țipăt nu-l vreau pe √-1
acest număr care a crescut
în mine ca tensiunea

Cimitirul din gândurile mele

noaptea a pus stăpânire pe mine
lovindu-mi memoria pentru totdeauna
cu acel strigăt care mi-a intrat în carne
că să prindă rădăcini
cu acele fețe strălucind ca niște candel
într-o biserică antică
asemenei unui animal de pradă
durerea mă devora dinăuntru
cimitirul din gândurile mele
vuia de rafale ca o vijelie
cădeau obuze avioane rachete
bulgări enormi de pământ
cădeau oameni în fiecare clipă
din toate direcțiile zburau cu grație gloanțe
ziua focurile se răreau
se opreau perioade lungi
așa a fost zi după zi
noapte după noapte
din camerele cu geamurile făcute zob
cu pereții muscați de gloanțe
am sfârșit prin a aștepta
căzând peste mine bucăți de cer

Llelu Nicolae VĂLĂREANU(SÂRBU)**Oasele vântului**

O să rup oasele vântului
cu mâinile transformate în aripi,
să văd aerul cum trece prin ele
ca o ispită cu două fețe
în față cu fantomele din aer
și dispar după colțuri în spatele zidurilor
de țî se strecoară frigul sub piele.

Noaptea-i o fântână huruită
cu întunericul vorbind pietrelor
în groapa unei morți din lipsă de apă.

Dăre reci se furișază prin golul de nervi
se surpă dealurile înmuiate de ploii
fantomelor delirează pe străzi
vântul se caută de oase
și nu le mai are.

Salvare

Trebuie să uiți
singur obligă-te s-o faci,
nimeni nu-ți spune cum și de ce.
Viața din obiecte-i iluzie perfidă,
te agăți de o creangă uscată
ca un spânzurat de norocul divin.

Poate reușești pe altă cale
ieșirea din cadavrul în care ai intrat,
cu clipele răsucite de singurătate și depresie.
Ești o mașinărie uzată, aruncată pe maidan,
până se găsește cineva care-i vede rostul,
o meșterește cu pricepere metalică
încât începe viața să curgă din ea
cu o inimă de om.

Miron ȚIC

MIRON ȚIC

CINE MAI ȘTIE

Cine, oare, mai știe,
Cât mai alergăm cu nopțile în noi,
Și dacă ne vom întâlni în curând,
Chemarea din sărut este o credință,
Ce ne adună într-un loc.
Cine mai știe până unde suim
Și dacă tot atât de mult ne iubim ?

TE AȘTEPT

Te aștept,
Undeva la marginea
umbrei,
Unde o parte din paradis,
A devenit ruină sângerândă.
Din care ciugulește un păun
Rămas fără o parte din penele
Colorate ca un curcubeu.
Te aștept,
De zile și nopți,
Să te țin pe genunchi,
Convins că nu ne vede nimeni,
Până vom trece
De acea clipă stinsă,
Când privirea mea
Se ascunde în privirea Ta
Până ni se trezesc
cuvintele.

Adriana Maria NIȚĂ

Soldat rănit

Miroase a fum, miroase a foc,

mi-e dor de foi de busuioc.
Miroase a chin-miros de vin,
de-amare frunze de pelin.
Strâng de un steag,
murdar de alb,
scos ud și roșu de la piept.
Scap și de ea, casca cea grea,
casca cu gaură de glonț,
glonț ca un clonț,
clonț de oțel,
îmi pleacă sufletul cu el.
M-arunc pe jos-
dar ce folos?-
Mă duc în jos.

Asfințit

Tivește nori cu purpuriu, o dată, încă o dată
Spectacolul e zilnic,gratuit, complet.
Actorul soare nu ostenește niciodată,
Doar noi jucăm ultimul act, nedrept, desuiet,
Apoi plecăm spre o zare mată...
Cam singuri, și de tot, și poate prea încet.

Poeme de **Thomas BERNHARD**

(În românește de **Ioan EVU și Theresia HAAS**)

PUTREZICIUNE

Nepieritor ca soarele vedeam eu pământul,
când mă întorceam prin somn să-l caut pe tata,
el aducea mesajul ultim al vântului
în jalea mea, care-i tulbura gloria,
gloria despre care el spunea:
„Cele mai mari destine eşuează până mâine”...
Nepieritoare erau pădurile ce odinioară
umpleau noaptea cu plânsetele lor
istorisind despre muşchiul verde și pierzanie.
Numai vântul suflând peste spice,
ca și când primăvara ar trăi în miezul
acestei dulci putreziciuni.
Vrăjmașă îmi este ninsoarea
și-mi înfioară tot trupul priveliștea
nordului liniștit, ce seamănă cu un gigantic,
nesfârșit cimitir al prizonierilor
acestor cuceriri, furișându-se în fiecare răscruce,
în fiecare piatră de hotar și-n toate ulițele
și bisericile ale căror turle se ridică
împotriva lui Dumnezeu, împotriva nuntașilor
așezați în jurul butoiului cu vin
din care beau cu râsete porcești.
Cum vedeam eu morții aceștia în sat, pe scânduri,
cu burțile umflate, mâncând carnea sângerie,
bolborosind imnul berii de martie,
desfrânarea furișându-se în primitoarea grădină
prin sunetul găngav al trombonului.
Eu auzeam respirația lentă a stricăciunii printre coline.
Nemuritor ca soarele vedeam eu pământul,
al cărui august bolnăvicios nu va mai reveni
niciodată pentru mine și frații mei
ce-au învățat meserie mai bine decât mine,
pe când eu, chinuit de puzderia umilințelor,
nici măcar un arbore nu mai găsesc
s-asculte smintitele mele cuvinte.
Eu călătoream dintr-o noapte a infernului
spre o noapte a văzduhului, neștiind cine
va trebui să-mi năruie viața, înainte de-a fi
prea târziu să vorbesc despre faimă și curaj,
despre sărăcie și îndoielile lumești
ale cărnii ce mă va duce la pierzanie...

O SEARĂ

O seară în care grinzile stau înclinate,
în spatele lor munți de fructe și came,
continente zidite-n colbul sufletelor căzute,
o seară printre negrii copaci ai parcului,

printre obositele dangăte ale capelei municipale,
pe asfaltul înghețat al uciselor veri,
unde nu mai răzbate nici măcar adierea gloriei tale,
o seară a stolurilor şuierând, a cerșetorilor
taciturni lângă imaculatele ziduri
ale Parlamentului, unde ei vroiau să te linșeze,
când că tu strigai „patrie”, sfidându-i,
o seară, la fel de rece ca noaptea în fața satului
printre trunchiurile de arbori cu zăpada în cârcă,
o seară a lăptăriilor închise, a tejghelelor goale
încăierându-se disperat cu ghitarele compatrioților,
o seară a bisericilor zăvorâte, a bordelor închise,
a inimilor ferecate,
o seară printre colportorii azvârlind în canale
această jalnică lume: „Albi! Negrii! Bancheri!
Mineri îngropați de vii! Mașinării! Clopote ciunte
ale câmpurilor de luptă ...”, buimăcind mințile,
o seară ce picură din noapte
tânjind după verzile dealuri surpate,
după căruțele cu cartofi,
o seară ce te alungă-n solitudine,
printre ostenitele brațe, în oarbele dănțuiri
ale durerii ce bate tactul năravurilor foamei.

DOUĂZECI ȘI ȘASE DE ANI

Douăzeci și șase de ani
ai pădurilor, ai gloriei și sărăciei,
douăzeci și șase de zile de An Nou
și nici un prieten, doar moartea,
mereu același soare
și nici măcar o pereche de încălțări
rezistente la potop sau cutremur.
Douăzeci și șase de ani ca în vis,
un fals cîntec bisericesc sub vântul de aprilie,
și nici o casă, nici o mamă,
nici măcar un gând despre Dumnezeu Tatăl,
cel ce se adeverește prin salahori.
Douăzeci și șase de ani printre bețivi,
sfinți, criminali și nebuni,
în oraș, în satele buhăite, proslăvite zilnic și
zilnic scuipate, de la un Crăciun iluzoriu la altul,
nici un cizmar, nici un cârciumar, nici un cerșetor,
fără ghtară și fără Biblie, în octombrie
bolnav de dorul de acasă,
în august bolnav de dorul de flori.
Douăzeci și șase de ani,
pe care nu i-a trăit nimeni,
nici un copil, nici un mormânt, nici măcar
groparul cu care-aș putea tăifăsuși la o bere.

Douăzeci și șase de ani
într-o unică nedreptate împotriva tuturor,
beat printre butoaiele de must ale tatălui,
în luncile mocirloase,
răsfățat și abandonat cu rânjete,
nimic altceva decât zăpadă și întunecime,
adâncile urme ale părinților,

unde sufletul meu muribund se târăște.

MĂHNIRE

Roșii sunt munții, iar frații mei îmi pătrund în creier
ca și cum Iisus n-ar fi fost răstignit sub stelele
ce nu se tem de atrocitatea sufletului meu, pe care
l-am îngropat într-o vale, când încă nu eram născut,
atunci, într-un aprilie mănios, ce spală cărările
de piatră
spre cavouri, unde stau însoțitoarele
singurătății mele,
cu fețe palide, și furtuna le orbește
sub luna ndepărtată.

Pentru ce zilele acestea, pentru ce moartea,
pentru ce toate astea, pe care nu le iubesc, nici tufișul,
nici petalele din gura măgarului,
nici strigătul brațelor
mele în toamnă, nici oboseala țăranilor
și nici gloria durerii, povara ce mi-a lăsat-o mama
murind printre cheflii la marginea lacului
ce-mi devoră morții sub hohotul stelelor...

Eu n-am făcut nimic ce-ar putea dăuna
fericirii voastre,
am scris doar câteva versuri ce l-au făcut
pe fratele meu să cadă în plâns și pe sora mea
– cu petalele vântului de martie – să mă invidieze,
nimic n-am mâncat din ce vă lipsește la masă,
nimic n-am băut din mireasma nunților voastre,
și-a cântului de bălci al hambarelor,
unde nu mai pot reveni, pentru c-am tras
clopotul mincinos
la malul râului, ce-mi restituie suferința
nemuritoarelor cranii și goale, în fiecare zi,
de la o dimineață la alta, tăcut, ca și când
aș fi ajuns cenușă, înainte de a mă trezi
în carnea primăverii acestor orașe.

La ce mă gândesc când văd străzile goale,
ferestrele oamenilor ce-au băut atâta putreziciune,
încât numai Dumnezeu te-ar putea apăra.
Ți-au tăiat verdele, cenușiul și negrul râurilor,
ce nu-ți elogiau foamea nici tristețea nopților,
în care tu, cu fiecare piatră, cu fiecare moluscă,
te pierdeai în uitare! În uitare!
În deznădejdea rădăcinilor!

Nu mai zăresc nici un chip pe care l-aș putea iubi,
nici un trup să-mi astâmpere poftele cărnii,
nici o moarte singurătății mele să-i ajungă...
Ogoarele sunt sterpe. În case lumânările
pâlpâie violet!
Ușile scârțâie cu dispreț când vîi trudit acasă,
și orice gură ranchiuoasă, care posedă un ogor,
un măr roditor, o vacă de lapte, o pajiște, te blestemă.

Iar când vrei să călătorești mai departe,
nu știi încotro!
Și când ți-e sete, te afli în plin deșert!
Și când vrei să cerșești, te sufocă mizeria
bogăției lor!
Și când îți cauți mormântul, ei îți dăruiesc
un vas plin de splendoare!

...Nu mai văd nici o față umană... Numai lutul negru,
distrus, al neputinței lor și ura
ce le-a prefăcut viața în pulbere.

CASA PĂRINTEASCĂ

Ei nu mai sunt
alte vorbe mă trag pe mine în jos
către carne și vin, alte voci mă cheamă
spre camerele lor părăsite,
numai vântul bate
până la poarta surpată a casei,
numai cămările soioase
și tăcerea au rămas,
și toate versurile
pe care ei le murmurau
în nesfârșita noapte,
în altă lume a desfrânării,
dincolo de acești munți,
unde strania frumusețe a răsăritului
împinge la beție țăranii.
Ei nu mai există, mi-e frig
precum câinelui brutarului,
ce-și freacă blana de ziduri,
mi-e frig și nu mai am somn.
Cântecele mele au secat în vara cenușie,
așa cum albia râului
își leapădă în mare plânsul.
Ei nu mai există,
aș vrea să dorm și să-i visez
pe cei care mi-au dăruit carnea trupului
și amintirile, întunecoasele
vremuri ale vieții,
foamea creierelor triste,
veșteda mireasmă
a pădurilor și putrida strălucire a lumii.
Vreau să adorm acum
și să le văd mormântul.

Dumitru HURUBĂ

IOAN BARB - PROZATOR

Ioan Barb este la ora actuală unul dintre autorii care intră pe ușa din față în literatură, deocamdată în ceea ce privește creația lirică unde, pare-se, este suficient de stăpân pe mijloacele de exprimare pentru a atrage comentariile pozitive ale unor persoane importante din critica și teoria literară. Așadar, pe acest versant, să zic așa, situația este cât se poate de clară...

Un pic diferit stau lucrurile în ceea ce privește noua sa apariție editorială, *Orașul scufundat*. De ce? Fiindcă, de această dată, Ioan Barb forțează intrarea pe o altă ușă a literaturii, respectiv cea pe care scrie „proză”. Întrebarea mea e: să fie cumva vorba despre necesitatea de îmbunătățire a relației autorului cu cititorii utilizând altă frecvență de transmitere a mesajului său scriitoricesc? Ar fi nevoie de așa ceva în cazul său? Nu e imposibil, de-aceia, în cele ce urmează, aș merge pe această idee, pe care aș întregi-o, spre lămurire deplină, cu termenul *comunicare mai directă* și, în consecință, mai eficientă.

Se știe și se acceptă, fie și doar ca metodă de lucru, sau ca circumstanță, creația lirică a lui Ioan Barb este puternic metaforizată și încărcată – fără să fie obositoare – până la ghiftuire de simboluri culisând pe filiera laic-terestru-celest-divină. În acest context, avem obligația să analizăm starea creației sale prin respectiva prismă, ca și situația în sine completată acum de acest volum de proză scurtă intitulat, aș zice tot simbolic, *Orașul scufundat*. Parcurgând paginile cărții, se consolidează ideea că titlul ei nu este deloc o invenție de efect, ci șansa unui contact, cel mai adesea tragic de direct, cu o localitate a cărei existență l-a marcat profund pe autor și, prin extensie și păstrând proporțiile, pe oricare cititor. Se poate constata lesne că autorul, prevăzător, consideră, probabil, că relația sa cu cititorul trebuie să acopere valențe noi, iar mesajul său uman-artistic să fie, în sensul bun și frumos al cuvântului, un nou „as din mânecă”, semnificând, de fapt, invitația sa la un fel de co-participare creator/emitent – consumator/receptor. Din acest unghi privită chestiunea, cititorului, că îi convine sau nu, i se suprimă statutul de „asistent”, într-o oarecare măsură pasiv, adică nu mai este lăsat de capul lui, fiind chemat la rezolvarea problemelor lansate de autor în fiecare dintre prozele volumului. Astfel, ca sens și scop, Ioan Barb solicită prezența cititorului în completul de judecată tocmai pentru ca sentința să nu se hotărască în contumacie... În conformitate cu această subtilă și inteligentă „șmecherie” auctorială, are

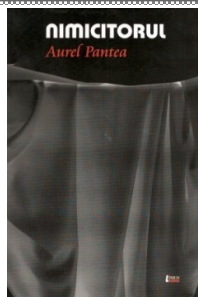
loc un fel de procedură osmotică în care intercomunicarea ia forma unui dialog reciproc avantajos. Să nu se înțeleagă de-aici că avem de-a face cu o construcție epică simplă-simplistă pentru a facilita impactul cu opera. Nici vorbă! Chestiunea se complică aproape simultan odată ce începe lectura, deoarece – măcar în ce mă privește – am descoperit la autor plonjarea, cu plăcere, aș zice, în atmosfera prozei lui A. E. Baconsky, respectiv cea în care fabulosul se intersectează până la suprapunere cu un realism în care personajele devin prezențe generatoare de tensiuni culminând cu starea general-conflictuală. Rămânând în aceeași ordine de idei, nu avem nevoie de cine știe ce efort pentru a găsi reminiscențe, evident pe alte coordonate, din proza lui Vasile Voiculescu, cea mai la îndemână fiindu-ne legătura cu *Zahei Orbul...* Apropo de personaje, fără să dau nume, acestea sunt decupate din „orașul scufundat”, adică dintr-o realitate cu care intrăm în contact de vreo câțiva ani încoace, fie direct, fie prin intermediul televiziunilor, realitate pe care o putem numi Călan, Hunedoara... Acceptând, și nu avem de ales, că avem de-a face cu un autor deja cu o bună experiență a scrisului, trebuie să recunoaștem că temele alese sunt, în toate cele unsprezece povestiri ale volumului, nu neapărat noi, dar, în orice caz, beneficiind de o transpunere scenică foarte bine argumentată și regizată. Osatura cărții este susținută de personaje construite atent, că au sau nu derapaje ficționale, ele sunt individualități ușor de memorat, tocmai pentru că li se atribuie roluri și rosturi interesante și importante în eșafodajul cărții. În ce mă privește, și fără a părăsi contextul, consider că avem de-a face – dacă mi se permite – cu o construcție epică ceva mai aparte, cel puțin în literatura actuală: Ioan Barb ne propune un fel de experiment în care, extrem de interesant și destul de inedit, se alternează proza scurtă cu reportajul literar. În acest fel, citindu-i prozele, vrei sau nu, te gândești la Geo Bogza, Brunea Fox, Ioan Grigorescu,...

Volumul *Orașul scufundat* este o reîntâlnire plăcută și relaxantă cu o modalitate de expresie epică parcă ieșind din tiparele prozei actuale, și nu poți să nu te gândești și să realizezi, măcar mintal, că te afli în contact cu creația unui autor responsabil și respectuos față de cititor și față de sine.

Evident, după toate-acestea, să vedem ce mai urmează, pentru că, nu m-aș mira să aflu că Ioan Barb este, peste o vreme, și autor de roman.

Personal îl cred în stare și-i doresc succes.

Constantin STANCU

Urme luminoase și limbaje în mișcare la Aurel Pantea

Aurel Pantea este unul dintre poeții importanți ai literaturii române, poezia sa vine dintr-o zonă grea a revelației pentru a dinamiza textul, pentru ca textul să ivească în mintea cititorului gândul revelat, poezia de deasupra poeziei.

El ține la starea poeziei sale în lipsa energiilor care marchează viața poetului, din pricina bolilor, a viciorilor de tot felul, a gloriei care stă cu poemele în dinți. Cu volumul *Nimicitorul*, bine primit de critică și de iubitorul de poezie avizat, volum apărut la Editura Limes – Florești, Cluj, 2012, scriitorul mai lasă urme evidente în istoria literaturii. Cartea a fost apreciată și a fost evidențiată printre primele cinci cărți de poezie în anul apariției, Aurel Pantea a fost asaltat cu solicitări venite din punctele tari ale literaturii actuale pentru a citi, a spune câte ceva despre **misterle nimicitorului**.

Tema este una actuală, are baze serioase în literatură, teologie, filozofie, sociologie... Poetul este un inițiat în știința poemului. Sunt ultimele bătăi de aripi dintr-o perioadă fastă a vieții pe pământ în starea pe care o înțelegem acum, sunt vremurile de pe urmă, cum spun teologii, iar nimicitorul pare a fi personajul principal, el, care a străbătut veacurile pe jos, a fost prezent în toate perioadele importante ale istoriei, pomenit de Moise în *Pentateuh*, în cărțile sale de referință, de început, de marii profeți, de apostoli și de Iisus. Efectele s-au văzut în viața noastră, se vor vedea. Nimicitorul este în noi, ne șoptește Aurel Pantea, chiar în carnea noastră șubredă.

Volumul este structurat pe două nivele: *NIMICITORUL ȘI NIMICITORUL/ INTENECANS*, fiecare parte are legătură una cu alta și cartea în întregul ei se leagă de volumul anterior *Negru pe negru*, pentru că o rază le străbate, o rază rătăcită din gura neagră a poeziei care absoarbe viața poetului și a lumii.

În comentariu pe care l-am făcut la volumul *Negru pe negru* am subliniat că starea poeziei lui Aurel Pantea se echilibrează în preajma unei **black hole/gaură neagră**, care absoarbe energiile, lumina materia, lăsând libere puține semne dintr-un limbaj minim. Pot continua subliniind că poetul, matur și captat de poezie, adoptă metoda teologilor denumită ca **via negativă, apofatică**, pornind de la ideea că nu putem cunoaște nimic despre Dumnezeu, despre viață, dar concentrându-ne pe ceea ce nu este Dumnezeu,

începem să facem afirmații, să desenăm necunoscutul prin fapte, stări, limbaje care coagulează o anumită percepție.

Dumitru Stăniloae scria în operele sale că singura modalitate prin care putem să-l cunoaștem pe Dumnezeu este **contemplația**. Aurel Pantea scrie: „Urme luminoase, pe aici au trecut contemplativii” (p.20).

Iată că stilul poetului este mai profund decât la prima apreciere și, din acest punct de vedere, nu scrie o poezie cu elipse negre, tristă și a descompunerii, a agoniei (Al. Cistelean), ci o poezie de concept, iar la o lectură mai atentă observăm că poetul chiar edifică, carnal, dureros de real, ca într-o boală care doboară o altă boală, precum lipitorile care sugând sângele bolnavului, îl vindecă. O lume nouă se construiește prin căderea în ruină a vechii lumi. Lumea este în mișcare, sunt biografiile ejaculate, se șterge în om o cifră bătrână, inși voioși își schimbă fețele între ei, Euridice spală hainele, face copii, limbaje în mișcare, drumul până la inima omului e lung, lucrează liniști mare la alcătuirea chipurilor, nimicitorul se uită la inima poetului (e viu, scrie!), apare Contabilul de Nenumărat, poetul cere un pumnal pentru această normalitate... Lipsa de energie din lume declanșează alte energii, ele se simt în limbajul de nepătruns, în mișcarea oamenilor în oraș, în limitele artistului, în neputința poetului care se mișcă ducându-și crucea poemului în spate...

Când nimicitorul este inactiv, lumea poate atinge perfecțiunea (p.33), sunt fluvii însângerate...

În neputință, poetul îl aduce pe Dumnezeu la nivelul omului căzut, un Dumnezeu al intelectualului care crede că-L poate manipula prin concepte, prin stări, prin artă. Omul acela bătrân pare a avea aceleași vicii, îi plac aceleași femei, chiar înjură, e un ins direct, te scuipe în față – „Dumnezeul meu face zi de zi exerciții de moarte și înviere pe pielea mea...” (p.21). Efectul acestei manipulări cade ca o ghilotină: „... el știe că nimicul meu/ e sămânța nimicitorului care vrea să mă știe mut”.

Exercițiul acesta de acomodare cu Dumnezeu, este unul comod pentru intelectual, pentru artist, el se joacă, dar joaca devine ceva serios, **nimicul** din om iese la suprafață, evadează din gaura neagră în care pare să fi căzut...

Într-un alt poem, Aurel Pantea reține: „Doamne, sînt îngropat, din lăuntru meu urcă spre ceruri/ bestia învingătoare” (p.13).

Ce este nimicitorul? Nu are valoare, dar este o prezență, și ce prezență!

„La fiecare mișcare a nimicitorului, lumea nu devine mai încăpătoare, dar apare un 0 (zero) urât și larg, nimeni nu și-l asumă, nimeni nu semnează cu el, el e pântecul ce poartă cifra de neștiut, la nașterea căreia numerele se vor da la o parte,

ca Marea Roșie

și se va vedea astfel, printre scârțituri și gemete,
că ele nu conțin absolut nimic, doar un plâns uscat
va auzi nimicitorul născător (!, nota noastră), plânsul
Contabilului de Nenumărat" (p.27).

Poemul de final îl aduce pe artist față în față cu Iisus Hristos, realitatea este una absolută, de nebiruit, e revelația suficientă care rotunjește viziunea: „Doamne, sunt aproape bătrân/ și încă n-am învățat să mor,/ arta asta nu e niciodată desăvârșită”(p.44). Poemul a fost citat de critică, e un poem concluzie din care poetul nu poate evada. În fond Iisus Hristos a luat asupra sa păcatele noastre pentru a muri cu ele și pentru a birui moartea, lumea, pe Satan. Aici Aurel Pantea se apropie de Eminescu care nu credea că va învăța să moară, moartea este o artă care se exersează pe piele proprie, în prezența Nimicitorului.

Partea a doua volumului preia poeme esențiale, născute de poemele anterioare, versiunea este în limba latină sub traducerea inspirată semnată de Marcela Ciortea. Exercițiul în limba latină este unul al esențelor, ritualul în Biserica se făcea în limba latină, limba eleganței, a elitei, ritualul era unul ales, divin, mundanul nu avea acces, lumea nu putea să atingă limbajul, limbajul ca un personaj aparte, cum în Biblie înțelepciunea este o persoană (Proverbe 8), e personificare, pentru a căpăta viață.

Nimicitorul este sub semnul timpului, este și el atins, starea de grație a artistului este dusă până la limita ritualului, el cade în limbaj cu viața din care a evadat în poeme. Vina poetului este revelată prin lipsa iertării: „Azi soarele a apus normal,/ n-am iertat, n-am fost iertat, / prin zid împietrit/ ne privește Fața răbdătoare” (p.66). Lipsa iertării e modalitatea prin care relația cu Dumnezeu este blocată, frântă, cu toate că timpul se mișcă pe elipsă, soarele apune aparent normal...

Sub semnul clipelor, artistul este trecător: „Din nervi încălciți ies fețe neterminate,/ o stea umedă le împinge. Fără concesie/ suntem înlocuiți” (p. 86).

Această mișcare în istorie pare dură, de nebiruit, **misterul** se descoperă, împreună cu omul care moare se duce și nimicitorul cu el, este biruit... Un altul ia locul celui care a fost, nimicitorul așteaptă după colț... Va rămâne *limbajul ultim*, timpul nu va mai fi, dar omul lucrează altfel, va intra în odihnă...

Cu această carte, Aurel Pantea dovedește că poezia română trece printr-o perioadă fastă, chiar dacă nimicitorul își face de cap:

*Nu omul filozofilor, Doamne, nu omul teologilor,
nici creatura politicianilor,
la mine vine chipul unuia însoțit de slăbiciunea și desfrâul,
unul în care au răs nimicirile, omul rest, ... (p.32).*

Poezia pulsează între rugăciune și zicere, semnificațiile ei sunt multiple, scapă unei analize de conjunctură, Aurel Pantea își așteaptă criticul care să-i castreze nimicitorul din texte, cu toate că s-a bucurat de analize pertinente și serioase, sunt lucruri care scapă însă criticului literar, pentru că, așa cum am afirmat, cunoașterea prin contemplare poate fi soluția, iar prezența nimicitorului, amenințătoare, face să dea energie poemelor care nu încap în pielea limbajului... Versul curge într-o zicere normală, de zi cu zi, se simte efortul poetului de a se face înțeles, de a spune, uneori cuvintele sunt aparent banale (studiat), par a fi exprimate chiar în piața publică, dar misterul persistă... Poemele nu au titlu, ele se încastrează în carnea volumului aproape anonime, doar versurile dau personalitate fiecăruia, iar cuprinsul dezvăluie identitatea zicerii, luminează zona întunecată a textului. Face parte din regia scriitorului lucid care dă viață nimicitorului, astfel poetul simte lumina pe piele proprie, sensibilitatea ca un arc pe strada orașului. Parcursul este unul exact, după o rigoare care sugerează măreția vieții, de la omul care își duce groapa cu sine, la unul care își vede inima, prin lumini verzui albăstrui și se sfârșește prin invocarea lui Dumnezeu, dovadă că pentru Dumnezeu întrupat negrul nu este atât de negru și de nepătruns...

SEMNAL EDITORIAL

Constantin STANCU

Geamantanul cu privire

Daniel Pișcu este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1994, dar iubește poezia din adolescență, s-a legat de starea specială a cunoașterii prin poem. A debutat editorial cu volumul *Aide-mémoire* (Editura Litera, București 1989).

Călătoria sa literară a continuat, lăsând literaturii câteva cărți de esență, postmoderniste, îmbogățind cititorii cu drogul perfect: realitatea. Scriitorul face parte din cercul special al *Cenaclului de luni*, este coleg de suferință cu importanți scriitori ai generației 80, cum o definește istoria literară.

Prin volumul de versuri *Puțină adrenalină*, apărut la Editura Tracus Arte, București, în anul 2009, Daniel Pișcu abordează istoria unor călătorii în Europa: Spania, Portugalia, Andorra, Elada (nu Grecia!), Nisipurile de aur. Călătorii diferite, carte unitară.

Este evadarea în real, în dinamismul zilei, în *aerul ei cu diamante*, în duritatea realului modelat de cultura evidentă a locurilor vizitate și de cultura interioară a călătorului.

Daniel Pișcu este călătorul perfect în realitatea de aur, realitatea care se va face nisip în clepsidra poemelor sale. Călătoriile sale nu sunt inițiatice, călătoriile acestui poet special sunt în miezul evenimentelor, el caută să acceseze mișcarea lăuntrică a lumii, pipăie teoria relativității din poemul său în mișcare, e amețit de energia locurilor, de fenomenul „dincolo de granițe”.

Leșirea din templul lecturii, din Templul pe care și-l edifică artistul, îi dă beția necesară să se lase legănat de culori, sunete, mișcare, inițiative lirice, de peisajul flămând care mușcă din memoria lumii, de nume noi, de obiceiuri, verbe...

Dacă în privința *Spaniei sau Portugaliei*, poemele au titlu, sunt definite de la început, în *Elada*, ca sursă de inspirație pentru poet, poemele sunt cifre în căutarea eternității, iar *Nisipurile de aur* picură adrenalină peste adrenalină. Suntem în geografia unui sentiment.

Călătoriile sunt motive pentru atingerea inimii, ființa se pliază sub hotarul peisajului, pământul are dinamismul care pune clipa pe orbită, misterul vine din mesaj: este o stare naturală sau este o stare artificială călătoria peste limite?

Călătorii care lasă amintiri surprinzătoare: un bătrân în căutarea altui loc, copii care deschid catedrala cu prezența lor, regăsirea mării ca reper fix al călătoriei, limitele rămân limite, mici amănunte care dau sens zilei: ghemotoace de hârtie, Palatul Regal cu camere nesfârșite ca o simfonie a culorilor prizoniere, ori ochelarii. Iată un poem semnificativ, percutant, doza de adrenalină își face efectul: „Port un tricou/ cu portretul lui Dali./ Ochelarii mei/ peste ochii lui” (Ochelarii mei).

Violența peisajului în drum spre Elada este o temă penetrantă, Balkanii sunt o istorie tumultuoasă, case netencuite pentru ca oamenii să nu-și plătească impozitele, ele nu erau încă recepționate, oamenii aveau un fel ciudat de a intra în ritual: semnalizează prezența autorităților, nimic nu scapă cetățeanului în această lume. Ore de călătorie, la final - așternutul curat, câteva cuvinte, odihna ca o sărbătoare.

Daniel Pișcu descrie călătoria cu bucuria unui copil în căutarea miracolului, nu uită să pună semne de carte la vreun peisaj, sonoritatea cuvintelor grecești și adrenalina de serviciu: *cum am împlânzit un grec...* Peisajul are energie: un câine prietenos în căutarea stăpânului, un poet în căutarea patriei sale.

Poemele bătute de realitatea imediată au scipiri care vin din istorie, din literatură, din vorbele zise din suflet: „Drumul de aur”, râul Edessa, Macedonia, Alexandru cel Mare, Sfânta Treime, Agios Nicolaios, podeaua de sticlă a terasei, mormântul regelui, câini vagabonzi...

Jocul de-a călătoria la Daniel Pișcu este unul al cuvintelor care se mușcă de coadă: „Era un conifer/ la Edessa/ și coniferul avea trei conuri/ unul:/ conul Dumitrache/ al doilea/ era de soi feminin/ coana Mița/ și-al treilea:/ conul Leonida/ și nu trecea/ nicio reacțiune/ nicio bicicletă pe stradă/ cei doi conii/ îi luaseră o pizza/ coanei Mița/ de vie/ ce era/ și asta/ le era vița./ Sută la mie” (Elada IV).

Călătoria devine interesantă prin dinamizarea memoriei: „... și cerul nesfârșit/ aerul plăcut/ ce te îmbiau/ să bei ambrozia și alte/ băuturi zeiești/ și ne gândeam/ la Kazantzakis/ Kavafis/ Ludemis/ Ritsos/ Elytis/ oare aceștia erau/ urmașii lui Homer/ ce vedea-n cer/ a lui, lui Odiseu?” (Elada IX).

La sfârșitul călătoriei, poetul își ia rămas bun de la Elada ca de la o persoană, o prezență care i-a ars auzul, ochii, memoria, energiile, gândurile...

Nisipurile de aur aduc adrenalină în plin plan, drumurile care se împiedică în semne de circulație, apoi nisipul fin al plajei, valurile care modelează ființa, înotul în apa caldă, jocul în piața stațiunii, nimicuri ad-hoc, kitschul în toată splendoarea, ritmul luminilor și al jocului, muzică orientală, cadâne, marea agitată, rezervația nudiștilor, **adrenalina curată** pe traseul ATV-urilor.

Jocurile sunt joaca la Daniel Pișcu, viața intră prin piele, iese prin cuvinte, sănătatea intră sportiv în ființă la Nisipurile de aur, muzicanții ambulanți formează un popor al lor, viori, acordeoane, saxofon, un polițist certat cu nevasta, călătorie în jurul unei idei. Daniel Pișcu nu este stăpânul jocului, el este stăpânit de joc și asta îi face plăcere, „pipăie” adrenalina...

La Balcic poetul regăsește Edenul: „Grădinile divine” pe domeniul reginei Maria, soția regelui Ferdinand, arhitectul României reîntregite. Apoi daruri regești, sala tronului de piatră, bucătăria regală, starea „de acasă”...

Călătoriile lui Daniel Pișcu sunt cu familia, el nu stă în singurătatea poemului, evadează în grup, e șeful haitei flămânde în căutarea adrenalinei.

La Barcelona trupa aceasta, în trecerea spre culorile perfecte, a văzut miracolul lumilor: Dali, Gaudi, Picasso, Marea Mediterană, dealurile ca și ceasurile lui Dali... „Da, și o lumină fantastică/ „Mierie” cum zice cineva./ Mă rog, atâta am văzut./ Deocamdată, olá, olá./ Da, mi-am umplut/ geamantanul cu privire” (Olá).

Postmodernism, este un termen folosit într-un sens foarte larg, uneori confuz, pentru a desemna o categorie amplă de fenomene culturale și a indica o evadare, detectabilă în jurul anilor 1960, de cultura elitistă a modernismului, în sensul unei abordări eclecticice și, adesea, populiste. Conceptul a fost folosit prima oară de spaniolul Federico de Onis în 1934, apoi de A. Toynbee, în 1938. Pentru cititorul obișnuit, termenul a intrat în circuit abia în anii '70, anii în care Daniel Pișcu era student în căutarea celui mai mare roman a tuturor timpurilor (titlu îi aparține și este titlul romanului său), devenind un termen esențial în mișcarea browniană a artei contemporane și implicit a literaturii. Postmodernismul poate defini atât un stil, un gen (ex. roman, poezie, film sau pictură postmoderne), dar și o perioadă (epoca postmodernă). În literatura română termenul este practicat în mod concludent de generația '80 din care face parte și Daniel Pișcu, membru al *Cenaclului de luni*, mișcare literară importantă, la care s-a raliat și Nicolae Manolescu, pe atunci un matur critic în căutarea autorilor...

Volumul lui Daniel Pișcu, *Puțină adrenalină*, demonstrează forța postmodernismului și actualitatea sa în lumea literară, poetul rămâne un reprezentant de seamă a generației sale...

CRONICĂ LITERARĂ

Claudia Minela PETRE

16 noiembrie, **Librăria Cărturești** e animată de lumea cărților, a oamenilor care vor să afle mistere ascunse între coperte. În ceainărie, un decor potrivit mai degrabă perioadei interbelice, într-o încăpere înaltă, spațioasă, cu mese așezate parcă aleatoriu, cu ferestre imense, s-au adunat oameni de diferite vârste, semn că evenimentul prezintă interes pentru majoritatea iubitorilor de carte. Editura Herg Benet lansează cea de-a doua ediție a romanului „ **nymphette_dark99**”, autor **Cristina Nemerovschi**.

Doamna Virginia Costeschi, director editorial la Bookmag, deschide evenimentul vorbind despre una dintre temerile generate de subiectul romanului, percepția din perspectiva părintelui a propriului copil, compatibilitatea cu el, cu vârsta adolescenței când individul își formează personalitatea copiind comportamentul celor care epatează, făcând lucruri neobișnuite, dorind să fie în centrul atenției. Teribilismul este greu de suportat. „Lolitele sunt periculoase. Eu cred că ele ar trebui să rămână în fiecare femeie din lumea asta... Într-un fel sau altul cred că lumea ar fi mai prietenoasă și mai jucăușă, chiar dacă uneori Lolitele au briceagul ascuns în ciorapii de școlăriță”, încheie amuzată prima invitată.

Scritoarea **Cristina Nemerovschi** răspunde la întrebările cititorilor aflați în sală. Astfel facem cunoștință cu Vicky, protagonistă romanului, o tânără în vârstă de 13 ani, rebelă care încearcă să înțeleagă lumea trăind câteva experiențe inedite.

Autoarea citește câteva fragmente din roman, amuzante, cunoaștem câteva tipologii ale personajelor : „Pocăitul”, „Capra”, mama poreclită astfel de proprii copii, „psihologul”, etc.

Cristina Nemerovschi, o tânără talentată care stăpânește bine arta narării, aducând elemente noi în literatura contemporană, reușește să se impună prin scrierile sale, în fața unui public numeros care rezonază cu spiritul adolescentin al protagonistei romanului, foarte bine surprins de autoare.

Cea de-a doua invitată, Oana Dușmănescu, jurnalist și scriitor, face referire la întreaga carte numind-o „thriller urban”. Seara se încheie prin acordarea de autografe din partea autoarei.

Silviu GUGA

CABINETUL DE LECTURĂ

Ioan VasIU: „Bolnav de Poezie

Primele poezii ale lui Ioan VasIU le-am citit pe la începutul anilor 80 și constatăm cu câtă abilitate, pentru un debutant, știe să preia structura/factura clasică în notații poetice noi. Nu puteam bănuși spre ce se vor îndrepta „căile” poetului pe care o vreme l-am pierdut din vedere. După câteva decenii, un unchi din Orăștie, poet și el, îmi dă să citesc „Palia Expres”, un hebdomanar cu o pagină culturală interesantă și aflu că Ioan VasIU este redactorul șef al acestei publicații. După scurt timp m-am convins definitiv ca activitatea culturală și mai ales poetică a lui Ioan VasIU nu s-a încheiat pentru că am ajuns să citesc volumele „Aruncând cu pietre în vânt” și „Bolnav de poezie”. Reprezentativă mi se pare ultima carte ce mi-a amintit de expresia lui Anghel Dumbraveanu, „maladie nevindecabilă, poezia”. Ioan VasIU mărturisește prin titlul cărții că este bolnav de poezie. (Nu am pus ghilimele pentru că, la Ioan VasIU, am certitudinea acestei boli.) Volumul „Bolnav de poezie”, apărut nu de mult la editura „Măiastra” din Târgu Jiu, caracterizează, cum nu se poate mai bine, un poet neînserabil modelelor generaționiste care știe să apere „dulcele stil clasic”. Versul său, ca și visul, „aripile și-a ntins” pentru a da, prin măiestria și armonia lui, o deosebită luminiscentă sentimentului. Este un vers conferiv, cu investitură romantică, ce trădează „boala” poetului plecat dintr-un „cuib născător de cântec și de vise”.

Ce se urează unui asemenea poet? Sănătate ...dar să rămână mereu bolnav de poezie.

Ioan Mateiciuc: „Open de dor”

Un interesant acest volum (apărut la editura „Alexandria Publishing House”) și prin versurile lui Ioan Mateiciuc și prin ilustrația, pentru fiecare poem, a Andreei Alexandra Stela Juduc și prin scrisoarea, drept prefață, trimisă poetului de Clara Mărgineanu.

Poezia care dă titlul cărții, „Open de dor” (artificioasă combinație) este o sinteză a întregului volum: „Am deschis ultima pagină a trecerii tale /pe lângă casa mea, la ore fixe/...am făcut trei pași înapoi/ pentru a te putea vedea/ pentru a te aduce aproape/Dar tu ai închis în ochii tăi tot/ și de-ai dat sorții de pomană/ fereastra era departe de mine/ și nu te-am putut prinde.”

Subscriu la părerea lui Călin Ciobotari care observă că în versurile autorului „metaforele transportă idei și emoții, sunt câteva lucidități reușite de tip optzecist”. Ioan Mateiciuc se exprimă degajat și când greutatea unei emoții pare să îl copleșește. Are exercițiul scrisului și simțul conotației.

„Open de dor” ne-a declanșat interesul pentru viitorul poetului și așteptăm următoarele volume.

Ioan Gligor Stopița: Solilocviile eului

Din 2003, când debuta cu volumul „Ziduri dărămate, vise tulburate”, și până acum Ioan Gligor Stopița a acumulat o experiență poetică pe care și-o etalează cu pricepere în acest al patrulea volum al său, „Solilocviile eului” (apărut anul acesta la Ed. „Cenaclul de la Păltiniș”), cu cele mai interesante poeme din câte a scris. În primul rând, poetul se autoportrețizează convingător și tot la fel își „explică” relațiile lui cu tot ce-l înconjoară în spațiu și timp. Ochiul poetic îi e mult mai ager și poate să vadă dincolo de aparențe și conotația metaforizează stări lirice involburate de intensitatea trăirilor concrete. Chiar dacă vocea nu pronunță concepte clare și persiflează modelele poetice, poemele lui Ioan Gligor Stopița sunt acum bine structurate într-o sintaxă sugestivă și vesulul său devine agreabil, indiferent de forma prozodică în care-l încadrează.

Maturitatea poetică este evidentă și o conștientizează pentru cititorii săi care trebuie să vadă poetul „ca mădular al cuvântului” care „a învățat să adore nopțile /ca pe niște profetii ce trec/ prin ascunzishul spiritual al pierzaniei./ naufragiind în vicii impure”. Din „curriculum vitae” al acestui poet nu trebuie să lipsească „informația” privitoare la însăși procesul său de creație pentru că cititorul trebuie să știe că poetul: „înmugurește misterios în melancolie/ croșetând litere de mătase/ până ce se-mbracă în barocul cuvintelor/ bătute în patru muchii/ din care-și alege bârnele să-și facă/ crucea lui mare și grea”...

Poet cu intense zbateri metafizice, Ioan Gligor Stopița deplânge lumea tot mai „putredă și goală de conținut” și în care aude „o voce ca un sinistru lătrat, /ca un tăiș de cuțit împlântat” și constată că „vremea s-a copilărit demult /între două clopote și două dezastre” Reflexivitatea, exprimată mai mult sau mai puțin metaforic, devine caracteristică versului său și atunci când este melancolic și când este exploziv, iar adesea poemele străbat realitatea imediată a cotidianului, dar printr-o „deslușire” lirică inspirată și insinuată fără să creeze „șocuri” patetice. Cititorului nu trebuie să-i scape nici faptul că „Solilocviile” lui Stopița cuprind și mărturisiri ale admirației, până la pioșenie, pentru poetul Mircea Ivănescu. Consider că poemele „Totala discreție a lui Mopete” și „Viziune pentru ieșirea din clișeu” sunt cele mai interesante „evocări” poetice - pe care le-am citit până acum - dedicate marelui poet nu de mult plecat dintre noi.

În „solilocviile” sale, spunem cu certitudine, Ioan Gligor Stopița prețuiește poezia și poezii și acest volum va atrage atenția criticii literare.

Biserica Sf. Gheorghe din Streisângeorgiu

se află în localitatea omonimă, în marginea orașului Călan, județul Hunedoara. Construită în stilul romanic, între 1313-14, pe locul unei biserici de lemn datate 1130-1140, biserica din Streisângeorgiu este una din cele mai vechi construcții medievale din Transilvania și România cunoscute până în prezent și păstrate în funcțiune. Nu numai vechimea ce și arhitectura ei bine conservată, pictura valoroasă din trei perioade diferite: 1313-14, 1409 și 1743, și nu mai puțin situl arheologic, fac din această biserică una dintre cele mai prețioase monumente de arhitectură medievală transilvană. Biserica se află pe noua listă a monumentelor istorice.

Istoric

- Săpăturile arheologice au relevat vechimea neașteptat de mare a bisericii, din anii 1313-1314.
- Pictura murală interioară se păstrează din trei etape succesive, cea inițială din 1313-1314, refăcută în 1409 și 1743.
- În secolul 18 sau 19 bisericii i s-a adăugat o tindă spre vest, care a fost demolată în urma restaurărilor din anii 1980